

Αλέξανδρος Πούσκιν

Θεατρικό έργο

Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

Κωνσταντίνα Πάλλη Μετάφραση

 ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αλέξανδρος Πούσκιν

Θεατρικό έργο σε τέσσερις πράξεις

// Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

Μετάφραση από τα Ρωσικά: **Κωνσταντίνα Πάλλη**

ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

www.openbook.gr

Επιμέλεια έκδοσης: [Γιάννης Φαρσάρης](#)

ISBN 978-618-5444-46-4

Εικόνα εξωφύλλου: Αλέξανδρος Πούσκιν & Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

Το θεατρικό έργο *Αλέξανδρος Πούσκιν* του Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

διανέμεται ελεύθερα στο διαδίκτυο σε μορφή ψηφιακού βιβλίου

υπό άδεια [Creative Commons BY-NC-ND](#)

[Αναφορά δημιουργού – Μη εμπορική χρήση – Όχι παράγωγα έργα]

Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

Ο **Μιχαήλ Αφανάσιεβιτς Μπουλγκάκοφ** (ρωσ. Μιχαηλ Αφanasъевич Булгаков, 1891-1940), ήταν Ρώσος συγγραφέας και θεωρείται ως ένας από τους πιο σημαντικούς σατιρικούς της ρωσικής λογοτεχνίας. Γεννήθηκε στο Κίεβο της σημερινής Ουκρανίας στις 15 Μαΐου του 1891 και ήταν ο μεγαλύτερος γιος του Αφάνσι Μπουλγκάκοφ, καθηγητή της Θεολογικής Ακαδημίας του Κιέβου και της Βαρβάρας Μιχαήλοβνα του γένους Ποκρόβσκαγια. Πέθανε στις 10 Μαρτίου του 1940 στη Μόσχα και τάφηκε στο Κοιμητήριο Νοβοντέβιτσι.

Το πιο γνωστό έργο του συγγραφέα είναι το "Ο Μαιτρ και η Μαργαρίτα", μια σατιρική έκδοση βασισμένη στο έργο "Φάουστ" του Γκαίτε. Το έργο δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά σε λογοκριμένες συνέχειες στο λογοτεχνικό περιοδικό "Μόσκβα" μόλις το 1966/1967, σχεδόν 30 χρόνια μετά τον θάνατο του Μπουλγκάκοφ. Ορισμένοι κριτικοί θεωρούν το βιβλίο ως το καλύτερο ρωσικό μυθιστόρημα του 20ού αιώνα. "Η καρδιά ενός σκύλου" γράφτηκε το 1925, αλλά δημοσιεύθηκε στη Σοβιετική Ένωση μόλις το 1987. Ανάλογη τύχη είχαν και πολλά από τα έργα του, θεατρικά και μη, που δημοσιεύτηκαν για πρώτη φορά πολλά χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα.

[Διαβάστε περισσότερα στη [Βικιπαίδεια](#) >>]

Κωνσταντίνα Πάλλη

Η **Κωνσταντίνα Πάλλη** σπούδασε στη Ρώσικη Ακαδημία Θεατρικής Τέχνης (GITIS-RATI) στη Μόσχα, υπό την διεύθυνση σπουδών του Β.Α.Αντρέγιεφ. Αποφοίτησε το 1996 και έκτοτε εργάζεται ως ηθοποιός, σκηνοθέτρια και κινηματογραφίστρια. Παράλληλα, σε εκπαιδευτικό επίπεδο, εργάζεται ως vocal trainer και ασχολείται με την παιδαγωγική του θεάτρου, διδάσκοντας σε θεατρικά εργαστήρια, σεμινάρια, δραματικές σχολές και άλλες εκπαιδευτικές δομές.

Σαν ηθοποιός, έχει συνεργαστεί με τους σκηνοθέτες Β.Β.Τεπλιακώφ, Β.Ν.Ταρασένκο, Ι.Ι.Σουντακόβα, Ν.Χ.Μπριτάεβα, Μ.Ξενουδάκη, Λ.Λοϊζίδη κ.ά. Σκηνοθετεί για το θέατρο και τον κινηματογράφο, έχοντας κερδίσει σημαντικές διακρίσεις στην Ελλάδα και σε διεθνή φεστιβάλ για τις παραστάσεις «Μήδεια» (2008) και «Όνειρο Γελοίου» (2009) με την θεατρική ομάδα Sotto Voce, και τις ταινίες «Ελάχιστη» (2014), «Γείτονες» (2017), "Οι φήμες λένε" (2020), "Just World" (2021), "Rules of Hospitality" (2022), "Ιερή Τέχνη - Υφάντρες της Κρήτης" (2022) Το 2016 ήταν η καλλιτεχνική διευθύντρια του Indie Crete Film Festival, του πρώτου φεστιβάλ ανεξάρτητου κινηματογράφου που διοργανώθηκε στην Κρήτη.

Είναι σκηνοθέτρια και ιδρυτικό μέλος της θεατρικής ομάδας «QueenBees», καθώς και της συμπεριλιπτικής θεατρικής συλλογικής "Ρόδα". Ζει και εργάζεται τα τελευταία είκοσι χρόνια στο Ηράκλειο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ

Θεατρικό έργο σε τέσσερις πράξεις

Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ

Μετάφραση από τα Ρωσικά:

Κωνσταντίνα Πάλλη

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

Το θεατρικό έργο «Αλέξανδρος Πούσκιν» δεν ξεφεύγει από τη μοίρα πολλών άλλων έργων του Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ. Ο συγγραφέας, φιμωμένος από το σταλινικό καθεστώς, δεν θα δει ποτέ το σκηνικό του ανέβασμα όσο ζει.

Η σκέψη να γράψει ένα έργο για τις τελευταίες μέρες του Πούσκιν, χωρίς να παίζει ο ίδιος ο Πούσκιν, του έρχεται το καλοκαίρι του 1934. Συνεργάζεται με τον ιστορικό Βερεσάγιεφ που είχε ήδη γράψει δυο βιογραφίες του Πούσκιν, όμως σύντομα γίνεται αντιληπτό και στους δυο πως οι διαφωνίες τους είναι τεράστιες.

Ολοκληρώνει το έργο τον Σεπτέμβριο του 1935 και υπογράφει συμβόλαιο με το θέατρο Βαχτάγκοφ. Μετά την πρώτη ανάγνωση του έργου από τους ηθοποιούς του θεάτρου, εμφανίζονται στον τύπο άρθρα θεατρικών κριτικών που κατακεραυνώνουν τον συγγραφέα και το θεατρικό του έργο. Οι πρόβες δεν θα ξεκινήσουν ποτέ. Ο Μιχαήλ Μπουλγκάκοφ πεθαίνει στις 10 Μαρτίου 1940 χωρίς να δει κι αυτό του το θεατρικό έργο στην σκηνή.

Το 1943 ανεβαίνει από το Θέατρο Τέχνης της Μόσχας και παίζεται συνεχώς για δεκαέξι ολόκληρα χρόνια.

Κωνσταντίνα Πάλλη - σκηνοθέτρια

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΟΥΣΚΙΝΑ	ΣΤΡΟΓΚΑΝΟΦ
ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ	ΝΤΑΝΖΑΣ
ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ	ΝΤΑΛ
ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ	ΦΟΙΤΗΤΗΣ
ΕΠΟΠΤΡΙΑ	ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ
ΜΠΙΤΚΟΦ	ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ
ΝΙΚΙΤΑ	ΒΟΡΟΝΤΣΟΦ
ΝΤΑΝΤΕΣ	ΦΙΛΑΤ
ΣΙΣΚΙΝ	ΑΓΑΦΩΝ
ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ	ΔΟΚΙΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ 1
ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ	ΔΟΚΙΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ 2
ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ	ΕΥΕΛΠΙΣ
ΤΣΑΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΒΑΣΙΛΙ ΜΑΞΙΜΟΒΙΤΣ
ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ	ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
ΧΕΚΚΕΡΕΝ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ
ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ
ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ	ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
ΡΑΚΕΓΙΕΦ	ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΠΟΝΟΜΑΡΙΕΦ	ΠΛΗΘΟΣ

ΤΕΛΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ — ΑΡΧΕΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ 1837

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Βράδυ. Καθιστικό του Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς Πούσκιν στην Αγ. Πετρούπολη. Δυο κεριά είναι αναμμένα πάνω στο παλιό πιάνο, καθώς και στη γωνία δίπλα στο σταματημένο ρολόι. Από την ανοιχτή πόρτα φαίνεται το αναμμένο τζάκι και ένα μέρος της βιβλιοθήκης του γραφείου. Δύο τζάκια ανάβουν τόσο στο καθιστικό, όσο και στο γραφείο. Η Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα Γκοντσαρόβα κάθεται μπροστά στο πιάνο, και ο ωρολογοποιός Μπιτκόφ, κρατώντας τα εργαλεία του, στέκεται μπρος στο ρολόι. Το ρολόι πότε χτυπά, πότε παίζει μουσική. Η Γκοντσαρόβα παίζει σιγά στο πιάνο και ψιλοτραγουδά. Έξω έχει χιονοθύελλα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (τραγουδάει) «Θλιμμένη και σκοτεινή... τι έπαθες, γριούλα μου και στέκεις στο παράθυρο... η θύελλα μαύρισε τον ουρανό, οι νιφάδες στροβιλίζονται σαν τρελές... η θύελλα ουρλιάζει σαν θεριό, η θύελλα κλαίει σαν παιδί μικρό...»

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τι υπέροχο τραγούδι. Σήμερα έφτιαχνα κάτι ρολόγια στη γέφυρα του Πράτσεσνι και την ώρα που περνούσα τη γέφυρα, θεέ μου.... Όλα στροβιλίζονταν! Στριφογύριζαν!

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Επιτρέψτε μου να ρωτήσω, ποιος έγραψε αυτό το τραγούδι;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ο Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Αλήθεια; Ωραία τα κατάφερε. Έτσι, πραγματικά, κλαίει η θύελλα σαν παιδί μικρό... υπέροχη σύνθεση.

Ακούγεται κουδούνι. Μπαίνει ο Νικήτα.

ΝΙΚΗΤΑ: Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα, ο αντισυνταγματάρχης Σίσκιν σας παρακαλεί να τον δεχτείτε.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ποιος Σίσκιν;

ΝΙΚΗΤΑ: Ο Σίσκιν, ο αντισυνταγματάρχης.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Είναι πολύ αργά. Πείτε του πως δεν μπορώ να τον δεχτώ.

ΝΙΚΗΤΑ: Μα, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα, πως γίνεται να μην τον δεχτείτε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Αχ, Θεέ μου, το είχα ξεχάσει.... Φώναξε τον.

ΝΙΚΗΤΑ: Στις διαταγές σας (πηγαίνει στην πόρτα) Αχ, ανάθεμα την σκλαβιά... αχ, άτιμη χρεοκοπία....

Παύση

ΣΙΣΚΙΝ: (μπαίνει) Παρακαλώ να με συγχωρήσετε. Θόλωσαν τα γυαλιά μου. Έχω την τιμή να σας συστηθώ: αντισυνταγματάρχης εν αποστρατεία, Αλεξί Πετρόφ Σίσκιν. Συγχωρείστε με για την αναστάτωση. Τι καιρός, ε; Το καλό αφεντικό ούτε τον σκύλο του δε αφήνει έξω μια τέτοια μέρα. Τι να κάνεις; Με ποια κυρία έχω την τιμή να ομιλώ;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Είμαι η αδελφή της Νατάλιας Νικολάγιεβνα.

ΣΙΣΚΙΝ: Έχω ακούσει πολλά για σας. Χαίρομαι εξαιρετικά για τη γνωριμία, μαντεμουαζέλ.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Veuillez-vous s' asseoir, monsieur... (καθίστε, κύριε)

ΣΙΣΚΙΝ: Parlez russe, mademoiselle. Ευχαριστώ (κάθεται) Τι καιρός, ε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ναι, χιονοθύελλα.

ΣΙΣΚΙΝ: Θα μπορούσα να δω τον κύριο Εύελπι;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Λυπάμαι πολύ, αλλά ο Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς δεν είναι σπίτι.

ΣΙΣΚΙΝ: Και η σύζυγος του;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Και η Νατάλια Νικολάγιεβνα λείπει.

ΣΙΣΚΙΝ: Αχ, τι ατυχία! Δύσκολο να τους πετύχει κανείς σπίτι τους.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Μην στενοχωριέστε, μπορώ να μιλήσω εγώ μαζί σας.

ΣΙΣΚΙΝ: Πρέπει να δω τον ίδιο τον Εύελπι. Όμως θα τα πω και σ' εσάς. Ξέρετε, δεν είναι καμιά πολύπλοκη υπόθεση. Ο κύριος Πούσκιν έχει δανειστεί από εμένα δωδεκάμιση χιλιάδες ρούβλια σε χαρτονομίσματα, βάζοντας σαν υποθήκη τουρκικά υφάσματα, μαργαριτάρια και ασημικά.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Το ξέρω...

ΣΙΣΚΙΝ: Δωδεκάμιση χιλιάδες, σαν να' ταν ένα καπίκι.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δε θα μπορούσατε να κάνετε λίγη υπομονή ακόμα;

ΣΙΣΚΙΝ: Με μεγάλη μου χαρά να κάνω κι άλλο υπομονή. Κι ο Χριστός υπέμεινε και μας δίδαξε να υπομένουμε κι εμείς. Όμως ελάτε στη θέση μου. Αυτό το σώμα χρειάζεται τροφή για να ζήσει! Κι έχω γιούς που υπηρετούν στο ναυτικό, αν θέλετε να μάθετε. Τους στέλνω χρήματα. Ήρθα να προειδοποιήσω, κυρία μου, πως αύριο πουλώ τα πράγματα. Βρήκα έναν Πέρση που εκδήλωσε ενδιαφέρον.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Σας ικετεύω να περιμένετε λίγο ακόμα, ο Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς θα σας πληρώσει τους τόκους.

ΣΙΣΚΙΝ: Πιστέψτε με, δεν μπορώ. Απ' τον Νοέμβρη περιμένουμε, άλλοι θα τα είχαν πουλήσει ήδη. Φοβάμαι μη χάσω τον Πέρση.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ξέρετε έχω ένα πολύτιμο βραχιόλι και κάποια ασημικά, θα θέλατε να τα δείτε;

ΣΙΣΚΙΝ: Με όλο το θάρρος, κυρία, τα ασημικά είναι σκέτη καταστροφή. Αλλά ο Πέρσης...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Όμως, καταλάβετε με, πως είναι δυνατόν να μείνουν χωρίς τα πράγματα τους; Μήπως μπορείτε να κάνετε τον κόπο να δείτε τα ασημικά μου; Περάστε στο δωμάτιο μου.

ΣΙΣΚΙΝ: Αν είναι έτσι, επιτρέψτε μου (ακολουθεί την Γκοντσαρόβα) Ωραίο διαμερισμάκι! Πόσα πληρώνετε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τέσσερις χιλιάδες τρακόσια.

ΣΙΣΚΙΝ: Ακριβούτσικο! (φεύγει με την Γκοντσαρόβα)

Ο Μπιτκόφ μένει μόνος. Για λίγη ώρα ακούει προσεκτικά τα βήματα που σβήνουν, έπειτα παίρνει ένα κερύ και πλησιάζει το πιάνο, κοιτάζει τις νότες. Διστάζει για λίγο, μπαίνει στο γραφείο, διαβάζει τις ονομασίες των βιβλίων, σταυροκοπιέται φοβισμένος και χάνεται στο βάθος του γραφείου. Μετά από λίγη ώρα επιστρέφει στη θέση του δίπλα στο ρολόι. Μπαίνει η Γκοντσαρόβα και ο Σίσκιν.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Θα του το πω.

ΣΙΣΚΙΝ: Οπότε, λοιπόν, θα αλλάξουμε τις ημερομηνίες της συναλλαγματικής. Μόνο να πείτε στον Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς, να έρθει αυτός σ' εμένα, ξέρετε πόσο έχουν ακριβύνει οι αμαξάδες; Στην Οδό Τέταρτη Ιζμάλινοβσκαγια, στο σπίτι του Μπορσόφ. Στην πίσω πλευρά του δρόμου, με τα μικρά παράθυρα... Το ξέρει το σπίτι μου. Ορεβουάρ, μαντεμουαζέλ.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Au revoir, monsieur...

ΜΠΙΤΚΟΦ: (κλείνει το ρολόι και βάζει τα εργαλεία του στην τσάντα) Έτοιμο, κυρία, θα ζήσει. Όσο για το ρολόι του γραφείου... καλύτερα να έρθω αύριο.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ωραία.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Στις προσαγές σας. (φεύγει)

Η Γκοντσαρόβα στέκει μπροστά στο τζάκι. Στην πόρτα εμφανίζεται ο Νικήτα

ΝΙΚΗΤΑ: Αχ, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τι έχεις;

ΝΙΚΗΤΑ: Αχ, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα!

Παύση

ΝΙΚΗΤΑ: Πάνε τα πράγματα μας.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Θα τα πάρουμε πίσω.

ΝΙΚΗΤΑ: Με τι λεφτά; Δεν θα τα πάρουμε ποτέ, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Όλη μέρα σήμερα κρώζεις!

ΝΙΚΗΤΑ: Δεν είμαι κοράκι να κρώζω. Χρωστάμε στον Ραούλ για το κρασί τετρακόσια ρούβλια, με πιάνει απελπισία όταν το σκέφτομαι... Στον αμαξά, στον φαρμακοποιό.... Την Πέμπτη δεν πρέπει να πληρώσουμε τον Καραντίκιν για το γραφείο; Και οι πιστωτικές επιστολές; Μακάρι όμως να ήταν μόνο οι επιστολές, εδώ χρωστάμε ακόμα και στη γαλατού, ντροπή και να το λες! Όσα και να πάρουμε, τίποτα δε θα μας μείνει στη τσέπη, όλα θα πάνε για να καλύψουν τα χρέη. Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα, παρακαλέστε τον κι εσείς να πάμε στο χωριό. Να το ξέρετε, δε θα μας κάνει καλό η Πετρούπολη, θυμηθείτε τα λόγια μου. Να πάρουμε τα παιδάκια και να πάμε στην ησυχία, στην άπλα. Εδώ έχει πολύ φασαρία, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα, και τα τρία είναι πολύ χλωμά. Προσέξτε πόσο κίτρινα είναι... φταίει και η αϋπνία....

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Πες το εσύ στον Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς...

ΝΙΚΗΤΑ: Του το 'πα. Ξέρετε τι μου απάντησε: «Ω, σε βαρέθηκα πια, νιώθω ζαλάδα και χωρίς τα δικά σου λόγια...» Εμ, τριάντα χρόνια είμαστε μαζί, σίγουρα με βαρέθηκε.

Παύση

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Πες το τότε στην Νατάλια Νικολάγιεβνα.

ΝΙΚΗΤΑ: Δεν πρόκειται να πω τίποτα στην Νατάλια Νικολάγιεβνα. Σίγουρα δε θα θέλει να πάει στο χωριό.

Παύση

ΝΙΚΗΤΑ: Χωρίς αυτήν; Θα ερχόσαστε εσείς, τα παιδιά κι αυτός.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τρελάθηκες, Νικήτα;

ΝΙΚΗΤΑ: Τα πρωινά θα κάναμε σκοποβολή...Μετά ιππασία... Και τα παιδάκια θα είχαν ησυχία και την άπλα του.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Σταμάτα να με βασανίζεις, Νικήτα, πήγαινε!

Ο Νικήτα φεύγει. Η Γκοντσαρόβα κάθεται για λίγο μπρος στο τζάκι και μετά φεύγει στο εσωτερικό του σπιτιού. Ακούγεται ένα κουδουνάκι. Στο γραφείο μπαίνει ο Νικήτα από τη πλευρά του καθιστικού και ξοπίσω του μπαίνει κάποιος άλλος. Στο βάθος του γραφείου κάποιος άναψε το φως.

ΝΙΚΗΤΑ: (απ' το βάθος του γραφείου) Στις διαταγές σας, στις διαταγές σας, εντάξει! (μπαίνει στο καθιστικό) Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα, ήρθε άρρωστος, σας θέλει!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (μπαίνοντας) Ναι, έρχομαι, αμέσως!

Ο Νικήτα πηγαίνει στην τραπεζαρία

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (στην πόρτα του γραφείου) On entre? (μπαίνει στο γραφείο. Η φωνή της ακούγεται πνιχτά) Alexandre, etes-vous indispose? (Αλέξαντρ, δε νοιώθετε καλά;) Ξαπλώστε, ξαπλώστε. Να φωνάξω γιατρό; (μπαίνει στο καθιστικό, μιλάει στον Νικήτα που μπαίνει με μια κούπα στα χέρια) Βοήθησε τον κύριο να ξεντυθεί (πλησιάζει το τζάκι)

Ο Νικήτα μένει για λίγη ώρα στο γραφείο και μετά βγαίνει

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (μπαίνει στο γραφείο. Η φωνή της ακούγεται πνιχτά) Όλα θα πάνε καλά. Όχι, όχι...

Κουδουνάκι. Ο Νικήτα μπαίνει στο καθιστικό. Η Γκοντσαρόβα τρέχει κατά πάνω του.

ΝΙΚΗΤΑ: (της δίνει ένα γράμμα) Ένα γράμμα για τον Αλεξ...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (κάνει μια απειλητική χειρονομία, παίρνει το γράμμα, μιλά δυνατά για να την ακούσει ο Πούσκιν στο διπλανό δωμάτιο) Α, είναι από τη μοδίστρα.... Εντάξει. Πες της πως θα πάω αύριο το πρωί. Τι περιμένεις, πήγαινε! (σιγανά στον Νικήτα) Δε σου είπα να μην παραδίδεις τα γράμματα σ' αυτόν;

Ο Νικήτα βγαίνει

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (Πηγαίνει στο γραφείο) Για το όνομα του Θεού, Αλεξάντρ, σας λέω την αλήθεια, ήταν απ' τη μοδίστρα. Θα στείλω να φωνάξουν το γιατρό. Ελάτε να σας σταυρώσω. Τι; Καλά! Σας ικετεύω, ηρεμήστε.

Το φως στο γραφείο σβήνει. Η Γκοντσαρόβα γυρίζει στο καθιστικό, κλείνει την πόρτα του γραφείου, κατεβάζει την κουρτίνα. Διαβάζει το γράμμα. Το κρύβει.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ποια είναι αυτά τα καθάρματα; Πάλι, πάλι, Θεέ μου (παύση) Αλήθεια θα' πρεπε να φύγουμε στο χωριό, έχει δίκιο.

Ακούγεται η εξώπορτα να ανοιγοκλείνει. Πνιχτά — η φωνή του Νικήτα. Εμφανίζεται η Νατάλια Νικολάγιεβνα Πούσκινα. Λύνει τις κορδέλες της κάπας της, την πετά πάνω στον καναπέ. Μισοκλείνει μωπικά τα μάτια της.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δεν κοιμάσαι; Μόνη σου είσαι; Ο Πούσκιν ήρθε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ήρθε εντελώς άρρωστος, ξάπλωσε, ζήτησε να μην τον ενοχλήσει κανείς.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αχ, τον καημένο! Λογικό είναι με τέτοια χιονοθύελλα, Θεέ μου. Η άμαξα βούλιαξε κυριολεκτικά στο χιόνι.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Με ποιον ήσουν;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Με συνόδεψε ο Νταντές. Τι με κοιτάζεις έτσι;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Θέλεις να έχουμε προβλήματα;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αχ, για το όνομα του Θεού, μη γκρινιάζεις.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τάσα, τι είναι αυτά που κάνεις; Είναι σαν να επιδιώκεις μόνη σου την καταστροφή σου.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Ah, mon Dieu! Άζια, όλο αυτό καταντά αστείο. Τι κακό βρίσκεις που ο beau frere (ο γαμπρός) με συνόδεψε;

Η Γκοντσαρόβα δίνει το γράμμα στην Πούσκινα. Το διαβάζει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Το είδε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Μας βοήθησε ο Θεός. Παραλίγο να του το δώσει ο Νικήτα.

ΠΟΥΣΚΙΝ: Αχ, ο ηλίθιος γέρος! (ρίχνει το γράμμα στο τζάκι) Ανυπόφοροι άνθρωποι! Ποιος τα στέλνει;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δε βοηθάει να το κάψεις. Αυτό θα καεί, όμως αύριο θα έρθει ένα καινούριο. Ούτως ή άλλως, κάποια στιγμή θα τα μάθει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δεν απαντώ σε ανώνυμες κατηγορίες. Θα το καταλάβει πως όλα όσα γράφουν είναι ψέματα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Γιατί μου μιλάς σ' αυτόν τον τόνο. Είμαστε μόνες μας, δεν ακούει κανείς.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Εντάξει, εντάξει. Το παραδέχομαι, τον είδα μια φορά στο σπίτι της Ιντάλια, όμως δεν έφταιγα εγώ, έγινε τυχαία. Ούτε που το υποψιαζόμουν πως θα είναι κι αυτός εκεί.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τάσα, πάμε να φύγουμε στο χωριό.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Να φύγουμε απ' την Πετρούπολη; Να κρυφτούμε στο χωριό; Επειδή μια συμμορία άτιμων ανθρώπων... με ένα χυδαίο ανώνυμο γράμμα... Θα σκεφτεί πως είμαι ένοχη. Δεν υπάρχει τίποτα μεταξύ μας. Να το βάλουμε στα πόδια; Χωρίς να υπάρχει λόγος. Ευχαριστώ πολύ, όμως δεν έχω καμιά διάθεση να πεθάνω απ' τη βαρεμάρα στο χωριό...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δεν πρέπει να βρίσκεσαι με τον Νταντές. Δεν μπορείς να καταλάβεις πόσο του είναι δύσκολο; Κι είναι κι όλα αυτά τα προβλήματα με τα χρήματα...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Και τι θέλεις να κάνω εγώ; Είναι φυσικό, αν θέλουμε να ζήσουμε στην πρωτεύουσα σαν άνθρωποι της σειράς μας, πρέπει να ξοδεύουμε αρκετά χρήματα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δε σε καταλαβαίνω.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μη βασανίζεσαι άδικα, Άζια, πήγαινε να ξαπλώσεις.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Αντίο. (φεύγει)

Η Πούσκινα μένει μόνη. Χαμογελάει, φαίνεται πως θυμάται κάτι. Στην πόρτα που οδηγεί στην τραπεζαρία, εμφανίζεται αθόρυβα ο Νταντές. Φοράει κράνος, στολή, είναι ζωσμένος με σπαθί, είναι βρεγμένος απ' το χιόνι και κρατά στα χέρια του γυναικεία γάντια.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: (ψιθυριστά) Πως τολμάτε; Πως μπήκατε μέσα; Φύγετε αμέσως! Τι θράσος! Σας διατάζω!

ΝΤΑΝΤΕΣ: (μιλάει με έντονη ξενική προφορά) Ξεχάσατε στο έλκηθρο τα γάντια σας. Φοβήθηκα μην παγώσουν αύριο τα χεράκια σας, κι έτσι αποφάσισα να γυρίσω πίσω και να σας τα φέρω (ακουμπά τα γάντια στο πιάνο, αγγίζει το κράνος με τα δάχτυλα του και γυρίζει να φύνει)

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Καταλαβαίνετε πόσο επικίνδυνο είναι για μένα αυτό που κάνετε; Είναι πίσω απ' αυτήν την πόρτα! (τρέχει στην πόρτα του γραφείου, ακούει) Τι περιμένετε να δείτε όταν μπήκατε; Κι αν ήταν στο καθιστικό; Σας έχει απαγορεύσει να μπαίνετε στο σπίτι μας! Αυτό είναι θάνατος!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Chaque instant de la vie est un pas vers la mort (κάθε στιγμή της ζωής είναι ένα βήμα προς το θάνατο) Ο υπηρέτης μου είπε πως κοιμάται και μπήκα.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δε θα το ανεχτεί. Θα με σκοτώσει!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Απ' όλους τους αφρικανούς, θαρρώ πως είναι ο πλέον αιμοβόρος. Μη στενοχωριέστε, δε θα σκοτώσει εσάς, εμένα θα σκοτώσει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Το μέλλον μου είναι τόσο σκοτεινό... Τι θα μου συμβεί, Θεέ μου;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Ηρεμήστε, τίποτα δε θα σας συμβεί. Εμένα θα με βάλουν στην άμαξα του πυροβολικού και θα με πάνε στο νεκροταφείο. Και θα' χει χιονοθύελλα και τίποτα δε θα αλλάξει στον κόσμο.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Σας ικετεύω, σ' ότι έχετε ιερό, φύγετε.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Το μόνο ιερό που έχω είστε εσείς, γι' αυτό μη με ικετεύετε.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Φύγετε!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Αχ, όχι! Εσείς φταίτε που κάνω τρέλες. Δε θέλετε να με ακούσετε. Κι όμως πρέπει να σας μιλήσω, είναι πολύ σοβαρό. Πρέπει να μ' ακούσετε. Εκεί... ναι; Σε μια ξένη χώρα. Πείτε μου μόνο μια λέξη και θα φύγουμε μαζί.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Το λέτε αυτό ένα μήνα μετά το γάμο σας με την αδελφή μου την Αικατερίνα; Δεν είστε μόνο τρελός, είστε και εγκληματίας! Οι πράξεις σας δεν σας τιμούν, βαρόνε!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Εξαιτίας σας την παντρεύτηκα. Για να είμαι κοντά σας. Ναι, έκανα έγκλημα. Πάμε να φύγουμε;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Έχω παιδιά.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Ξεχάστε τα.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αυτό δε γίνεται!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Θα του χτυπήσω την πόρτα!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μην τολμήσετε! Θέλετε το θάνατο μου;

Ο Νταντές φιλάει την Πούσκινα

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αχ, τι σκληρό βασανιστήριο! Γιατί, γιατί εμφανιστήκατε στο δρόμο μας; Με αναγκάσατε να λέω ψέματα, να τρέμω συνεχώς... Ούτε τη νύχτα κοιμάμαι, ούτε τη μέρα αναπαύομαι...

Χτυπάει το ρολόι

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Θεέ μου, φύγετε!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Ελάτε ακόμα μια φορά στην Ιντάλια. Πρέπει οπωσδήποτε να μιλήσουμε.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αύριο στο χορό της Βοροντσόβα, στον κλειστό κήπο, ελάτε.

Ο Νταντές φεύγει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: (ακούει προσεκτικά) Λες να το πει ο Νικήτα;... Όχι, δε θα το πει, για τίποτα στον κόσμο (πηγαίνει στο παράθυρο, κοιτάζει) Αχ, πικρό μου φαρμάκι! (πλησιάζει την πόρτα του γραφείου και στήνει αυτί) Κοιμάται. (Κάνει το σταυρό της, σβήνει το κερί και πηγαίνει προς τα εσωτερικά δωμάτια)

Σκοτάδι.

Μέσα απ' το σκοτάδι σιγά—σιγά φωτίζεται μια χειμωνιάτικη ημέρα.

Τραπεζαρία στο σπίτι του Σεργκέι Βασίλιεβιτς Σαλτικόφ. Δίπλα είναι η πλούσια βιβλιοθήκη. Από τη βιβλιοθήκη φαίνεται ένα κομμάτι του καθιστικού. Το τραπέζι είναι στρωμένο για πρωινό. Ο Φιλάτ στέκει όρθιος δίπλα στην πόρτα.

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Επιτρέψτε μου, Αλεξάντρα Σεργκέγιεβνα, να σας παρουσιάσω τον καλύτερο ποιητή της πατρίδας μας, τον Βλαντίμιρ Γκριγκόριεβιτς Μπενεντίκτοφ. Είναι πραγματικά ένα φωτισμένο ταλέντο!

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ: Αχ, Νέστορ Βασίλιεβιτς...

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Δόκιμοι, κρατήστε με! Εσείς θαυμάζετε πραγματικά το έργο του!

Οι νεαροί δόκιμοι —γιοί του Σαλτικόφ χαμογελούν

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Enchantee de vous voir... Χαίρομαι πολύ που σας γνωρίζω κύριε Μπενεντίκτοφ. Κι ο Σεργκέι Βασίλιεβιτς αγαπά πολύ τους λογοτέχνες μας.

Πίσω απ' τον Μπενεντίκτοφ που μοιάζει ντροπαλός άνθρωπος κι είναι ντυμένος με πολιτικά, στέκει ο πρίγκιπας Πιότρ Ντολγκορούκοφ. Κουτσαίνει.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Χαίρομαι που σας βλέπω, πρίγκιπα Πιότρ Βλαντίμιροβιτς.

Στην τραπεζαρία εμφανίζεται ο Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς Μπογκομάζοφ

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Αλεξάντρα Σεργκέγιεβνα... (φιλά το χέρι της) Ο εντιμότατος Σεργκέι Βασίλιεβιτς δεν έχει έρθει ακόμα, βλέπω.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Όπου να' ναι θα έρθει, ζητά συγγνώμη για την καθυστέρηση. Σίγουρα θα καθυστέρησε στο βιβλιοπωλείο.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: (στον Ντολγκορούκοφ) Χαίρεται, πρίγκιπα.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Χαίρεται.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: (στον Κούκολνικ) Ήμουν χθες στο θέατρο. Είδα το έργο σας. Ήταν μια αληθινή απόλαυση. Ούτε καρφίτσα δεν έπεφτε! Επιτρέψτε μου να σας συγχαρώ και να σας φιλήσω στο μέτωπο. Εις πολλάν έτη, Νέστορ Βασίλιεβιτς!

ΦΙΛΑΤ: Ήρθε ο Σεργκέι Βασίλιεβιτς.

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: (σιγά στον Μπενεντίκτοφ) Λοιπόν, φίλε, τώρα θα δεις γέλιο!

Μπαίνει ο Σαλτικόφ. Φοράει ημίψηλο, γούνα, κρατάει στο ένα χέρι του μπαστούνι και στο άλλο κρατά ένα τεράστιο βιβλίο. Χωρίς να βλέπει κανέναν πλησιάζει τον Φιλάτ. Ο Μπενεντίκτοφ κάνει μια υπόκλιση στον Σαλτικόφ που μένει χωρίς ανταπόδοση. Ο Ντολγκορούκοφ, ο Μπογκομάζοφ και ο Κούκολνικ κοιτάζουν στο ταβάνι, κάνοντας πως δεν είδαν τον Σαλτικόφ.

Ο Φιλάτ βάζει βότκα σε ένα ποτήρι. Ο Σαλτικόφ τους κοιτάζει όλους χωρίς να τους βλέπει, πίνει, τρώει ένα κομματάκι μαύρο ψωμί και μισοκλείνει τα μάτια του.

Οι νεαροί στρατιωτικοί γελούνε.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: (μιλά μόνος του) Ναι, σίγουρα πρέπει! «Σεκούντους παρς» Σεκούντους! (Δεύτερο μέρος! Δεύτερο!) — Ο Σαλτικόφ επαναλαμβάνει το τυπογραφικό λάθος. Το σωστό είναι *secunda pars*, επειδή η λέξη «pars» στα λατινικά είναι γένους θηλυκού. Και όντως ο κόμης Σαλτικόφ είχε ένα βιβλίο στη βιβλιοθήκη του με αυτό το λάθος (σατανικό γελάκι και βγαίνει)

Ο Μπενεντίκτοφ χλομιάζει

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Mon roari.... (ο άντρας μου)

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Αλεξάντρα Σεργκέγιεβνα, μην ανησυχείτε.... Ξέρουμε, ξέρουμε. Στη μητρική σας γλώσσα μιλήστε, Αλεξάντρα Σεργκέγιεβνα. Θα ακούσετε σε λίγο, πως ηχεί αυτή η γλώσσα στα χείλη του ποιητή.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: (στον Μπενεντίκτοφ) Ο άντρας μου είναι φοβερά αλλόκοτος άνθρωπος. Ελπίζω αυτό να μην σας κάνει να νιώσετε άβολα.

Ο Σαλτικόφ γυρίζει. Έχει βγάλει το ημίψηλο και τη γούνα κι έχει αφήσει το μπαστούνι του, όμως εξακολουθεί να κρατά το βιβλίο. Όλοι του απευθύνονται ζωηρά.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Α! Χαίρομαι ιδιαίτερα! (χτυπά το χαρτί) Σεκούντους παρς! Σεκούντους παρς! Το λάθος έχει γίνει επίτηδες. Κόρπους γιούρις Ρομάνις. Συλλογή νόμων του ρωμαϊκού δικαίου. Εκδόσεις Ελζεβίρ (στα παιδιά) Γεια σας, παιδιά!

Τα παιδιά γελούν

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Επιτρέψτε μου να το δω, Σεργκέι Βασίλιεβιτς.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Πίσω!

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Σερζ, μα επιτέλους....

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Τα βιβλία δεν τυπώνονται για να τα πιάνουμε με τα χέρια μας.
(Ακουμπά το βιβλίο πάνω στο τζάκι) Μόνο να το αγγίξεις....

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Ούτε καν που μου πέρασε απ' το μυαλό.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Φιλάτ, βότκα, παρακαλώ.

Πίνουν όρθιοι.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Παρακαλώ, καθίστε.

Κάθονται. Ο Φιλάτ τους σερβίρει.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: (κοιτάζει το χέρι του Κούκολνικ) Νομίζω πως πρέπει να σας συγχαρώ!

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Α, ναι, ο αυτοκράτορας μου το απένειμε!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Το χέρι του Θεού στη γη σας το χάρισε, κύριε Κούκολνικ.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Μέτριο δακτυλιδάκι.

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Σεργκέι Βασίλιεβιτς!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Αυτό το δακτυλίδι μου θύμισε... Φιλάτ! Τι είναι αυτό πάνω στο τζάκι;

ΦΙΛΑΤ: Βιβλίο, κύριε.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Μην πηγαίνεις κοντά του.

ΦΙΛΑΤ: Στις διαταγές σας.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Ναι, τώρα θυμήθηκα... όταν ήμουν νέος, ο αυτοκράτορας μου χάρισε ένα αστέρι με τεράστια διαμάντια.

Οι νεαροί κοιτάζουν περίεργα τον Σαλτικόφ

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Ένα τέτοιο δακτυλιδάκι θα μπορούσα να το αγοράσω και μόνος μου για διακόσια, μπορεί και για εκατόν πενήντα ρούβλια.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Σερζ, τι είναι αυτά που λες;

Είναι εμφανές πως ο Μπενεντίκτοφ νιώθει αμηχανία.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Κι είπες και ψέματα. Δεν υπάρχει κανένα αστέρι.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Εσύ δεν ξέρεις τι σου γίνεται! Το κρύβω απ' όλους εδώ και τριάντα επτά χρόνια, μαζί με τις ταμπακιέρες.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Παραφέρεσαι!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Μην την ακούτε, κύριοι. Οι γυναίκες δεν καταλαβαίνουν τίποτα απ'τα δώρα που δίνουν οι Ρώσοι αυτοκράτορες. Μόλις σήμερα τον είδα.... Περνούσα από τη λεωφόρο Νιέφσκι... Ο πρώτος πολίτης της χώρας, με το έλκηθρο, κι ο αμαξάς του ο Αντίπ.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Θέλετε να μας πείτε, πως είδατε τον αυτοκράτορα, Σεργκέι Βασίλιεβιτς;

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Ναι, αυτοπροσώπως!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Μα τον αμαξά του τον λένε Πιότρ.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Όχι, ο Αντίπ είναι ο αμαξάς του αυτοκράτορα.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Αν δεν κάνω λάθος, το γεγονός με το αστέρι συνέβη την ίδια χρονική στιγμή με το άλογο;

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Όχι, πρίγκιπα, κάνετε λάθος. Αυτό συνέβη αργότερα. Όταν ήταν αυτοκράτορας ο Αλέξανδρος. (στον Μπενεντίκτοφ) Ασχολείστε με την ποίηση;

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ: Ναι, κύριε!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Επικίνδυνη ασχολία. Να, τον συνάδελφο σας τον Πούσκιν, πρόσφατα τον έδειραν στο τρίτο αστυνομικό τμήμα της αυτού μεγαλειότητας.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Είναι αδύνατον να καθίσει κανείς μαζί σου στο τραπέζι! Όλο δυσάρεστα πράγματα λες!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Τρώτε, κύριοι, τρώτε! (στην Σαλτικόβα) Κάνεις μεγάλο λάθος να μη δίνεις σημασία στο γεγονός ότι μπορούν να σε δείρουν!

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Σε ικετεύω, σταμάτα!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Όσο γι' αυτό, δεν έχει εντελώς άδικο. Κι εγώ το άκουσα. Μόνο που αυτό έγινε πολύ παλιά.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Όχι, σήμερα συνέβη. Περνούσα απ' την Γέφυρα Τσέπνι κι άκουσα έναν άνθρωπο να ουρλιάζει. Ρωτώ τι συνέβη και μου απάντησαν πως δέρνουν τον Πούσκιν.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Λυπηθείτε μας, Σεργκέι Βασίλιεβιτς, αυτά είναι ανέκδοτα που κυκλοφορούν συνέχεια στην Πετρούπολη.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Ποια ανέκδοτα; Παραλίγο κι εμένα μια φορά να με δείρουν! Ο αυτοκράτωρ Αλέξανδρος ήθελε να αγοράσει το άλογο μου κι έδινε και καλά λεφτά: δέκα χιλιάδες ρούβλια. Κι εγώ, για να μην το πουλήσω, το πυροβόλησα στο κεφάλι. Έβαλα το όπλο στο αυτί του και πυροβόλησα. (στον Μπενεντίκτοφ) Έχω τα ποιήματά σας στη βιβλιοθήκη μου. Στο ράφι «ζήτα». Έχετε γράψει τίποτα καινούριο;

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Μα πως, φυσικά, Σεργκέι Βασίλιεβιτς! (στον Μπενεντίκτοφ) Διάβασε του την «Υπενθύμιση». Στρατιώτες, σε εσάς αρέσει η ποίηση, παρακαλέστε τον να το διαβάσει!

Τα παιδιά χαμογελούν.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Αχ, ναι, ναι, σας παρακαλούμε πολύ! Η ποίηση είναι πολύ πιο ευχάριστη από τις διηγήσεις για το ξυλοκόπημα κάποιου.

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ: Ξέρετε, αλήθεια, δε τα θυμάμαι καλά απ' έξω....

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Φιλάτ, σταμάτα να κάνεις φασαρία με τα πιάτα.

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ:

«Αχ, Νίνα, Νίνα! Θυμάσαι τη στιγμή
που σαν τραγουδιστής σε υμνούσα
κάθιδρος όλος απ' την ταραχή
μέσα στη σάλα...»

...Αχ, αλήθεια δεν θυμάμαι παρακάτω! Α, ναι!

«Στριφογυρνούσαμε σε ένα βαλς τρελό
και όλοι γύρω μας με ζήλεια μας κοιτούσαν
κι εγώ σε έσφιγγα σαν να' χα πυρετό
τα πόδια μου τη γη πια δεν πατούσαν
ήμουνα ήδη αγκαλιά με τον Θεό!»

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Μπράβο! Μπράβο! Είδατε; Παιδιά χειροκροτήστε!

Χειροκροτούν

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Εκπληκτικό ποίημα!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Λαμπρό κομμάτι.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Εσάς μπορεί και να μη σας δείρουν.

ΦΙΛΑΤ: (στη Σαλτικόβα) Μόλις έφτασε η κόμισσα Αλεξάντρα Κυρίλλοβνα Βοροντσόβα.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Πείτε της να με περιμένει στο καθιστικό. Συγγνώμη, κύριοι, αλλά πρέπει να σας αφήσω. Αν θέλετε να καπνίσετε, είστε ελεύθεροι (φεύγει στο καθιστικό)

Ο Σαλτικόφ και οι επισκέπτες μπαίνουν στη βιβλιοθήκη. Ο Φιλάτ προσφέρει σε όλους σαμπάνια και καπνό.

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Να ζήσει ο πρώτος ποιητής του Έθνους!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΩΦ: Ζήτω! Ζήτω!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Ο πρώτος ποιητής;

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Βάζω στοίχημα το κεφάλι μου, Σεργκέι Βασίλιεβιτς!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Αγαφών!

Εμφανίζεται ο Αγαφών

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Αγαφών! Πήγαινε στο δεύτερο δωμάτιο, στη βιβλιοθήκη "ζήτα", στο δέκατο τρίτο ράφι και πάρε τον κύριο Μπενεντίκτοφ και βάλε τον στη θέση του Πούσκιν εδώ (στον Μπενεντίκτοφ) Πάντα οι πρώτοι μπαίνουν σ' αυτή τη βιβλιοθήκη (στον Αγαφών) Πρόσεξε μη τα ρίξεις όλα στο πάτωμα.

ΑΓΑΦΩΝ: Στις διαταγές σας, Σεργκέι Βασίλιεβιτς (φεύγει)

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Συμφωνώ απόλυτα μαζί σας, αγαπητέ κύριε Κούκολνικ, αλλά, φανταστείτε το, κάπου άκουσα την άποψη ότι ο πρώτος ποιητής της χώρας είναι ο Πούσκιν.

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Ονειροφαντασίες της καλής κοινωνίας.

Ο Αγάφων εμφανίζεται με το βιβλίο και σκαρφαλώνει στη σκαλίτσα μπροστά στη βιβλιοθήκη.

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Είπατε πως ο Πούσκιν είναι ο πρώτος; Αγάφων, περίμενε μια στιγμή.

Ο Αγάφων μένει να στέκει στη σκάλα

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Έχει πολύ καιρό να γράψει κάτι καινούριο

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Συγγνώμη, αλλά δεν το κατάλαβα αυτό! Πώς δε γράφει; Πρόσφατα μου έδωσαν ένα χαρτί με το τελευταίο του ποίημα. Δυστυχώς, δεν είναι ολόκληρο.

Ο Μπογκομάζοφ, ο Μπενεντίκτοφ και ο Κούκολνικ κοιτάζουν με προσοχή το χαρτί.

Τα παιδιά πίνουν κρυφά βότκα

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Θεέ μου! Θεέ μου! Τι πράγματα είναι αυτά; Είναι δυνατόν ένας Ρώσος να γράφει τέτοια πράγματα; Παιδιά, σας απαγορεύω να πλησιάσετε αυτό το χαρτί!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: (στον Ντολγκορούκοφ) Αχ, αχ, σας παρακαλώ! Επιτρέψτε μου να το αντιγράψω. Μ' αρέσει, του αμαρτωλού, η απαγορευμένη λογοτεχνία.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ορίστε.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: (κάθεται στο τραπέζι) Μόνο, πρίγκιπα, μην το πείτε σε κανέναν... (γράφει)

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Αν μια τέτοια ποίηση έχει απήχηση στον κόσμο, τότε, άκουσε με Βλαντιμίρ, μην ξαναγράψεις στα ρώσικα. Δε θα σε καταλάβουν. Κρύψου στον κόσμο που ακόμα αντηχεί από τις ρίμες του θεϊκού Αλιγκέρι, δώσε το χέρι σου στον μεγάλο Φραντσέσκο! Τα δικά του τραγούδια θα σε εμπνεύσουν! Γράφε στα Ιταλικά από εδώ και μπρος, Βλαντίμιρ!

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: Αγάφων! Δες αν έχουμε χώρο στη βιβλιοθήκη με τα Ιταλικά.

ΑΓΑΦΩΝ: Μάλιστα, Σεργκέι Βασίλιεβιτς.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: (βγαίνει απ' το καθιστικό) Ακόμα μαλώνετε, κύριοι; (περνάει απ' την τραπεζαρία και φεύγει)

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Μπράβο, μπράβο, Νέστορ Βασίλιεβιτς!

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ: Μα γιατί εκνευρίζεσαι, Νέστορ;

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Γιατί η ψυχή μου δεν ανέχεται την αδικία! Είχε ταλέντο ο Πούσκιν, δεν αντιλέγω. Ήταν επιφανειακό, χωρίς βάθος, αλλά ήταν ταλέντο! Όμως το ξόδεψε, το πουύλησε. Έσβησε το μικρό του καντήλι... Στέρευε! Και δεν μπορεί πια να γράψει τίποτα, παρά χυδαίες ρίμες! Το μόνο που του απόμεινε είναι η έπαρση. Κι έχει τόση ξιπασιά κι είναι τόσο απόλυτος στις κρίσεις του! Τον λυπάμαι!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Μπράβο, μπράβο, τι φλογερός ρήτορας!

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Όλα αυτά που λέτε, κύριοι, δεν είναι αλήθεια!

Παύση

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Αχ, λυπάμαι πολύ, που τόσο λίγοι καταλαβαίνουν τους εμπνευσμένους ανθρώπους. Κι όμως ο Πούσκιν συνδυάζει τόσο υπέροχα την ιδιοφυΐα και τον διαφωτισμό... Παρόλ' αυτά, τον φθονούν και τον ζηλεύουν τόσοι πολλοί!... Με συγχωρείτε, όμως νομίζω πως άκουσα φθόνο στη φωνή αυτού του ανθρώπου. Αλήθεια, ο Μπενεντίκτοφ είναι κακός ποιητής. Ρηχός και αφύσικος...

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Επιτρέψτε μου, κόμισσα!....

Ο Ντολγκορούκοφ γελάει από χαρά πίσω από την πλάτη του Μπογκομάζοφ.
Η Σαλτικόβα επιστρέφει στη βιβλιοθήκη.

ΣΑΛΤΙΚΟΒΑ: Αχ, Αλεξάντρα Κυρίλλοβα.... Επιτρέψτε μου να σας συστήσω με τους λογοτέχνες Νέστορ Βασίλιεβιτς Κούκολνικ και Βλαντίμιρ Γκριγκόριεβιτς Μπενεντίκτοφ.

Ο Ντολγκορούκοφ είναι έτοιμος να σκάσει απ' τη χαρά του. Τα παιδιά οπισθοχωρούν σιγά—σιγά προς την τραπεζαρία και συνεννοούμενα το σκάνε γρήγορα.

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Ω, Θεέ μου.... Συγχωρήστε με, κύριοι, νομίζω πως παρασύρθηκα λίγο.... Με συγχωρείτε, καλή μου Αλεξάντρα Σεργκέγιεβνα, όμως πρέπει να φύγω, να φύγω.... (βγαίνει βιαστικά)

Η Σαλτικόβα την ακολουθεί. Ο Μπενεντίκτοφ με τραβηγμένο πρόσωπο βγαίνει στην τραπεζαρία. Ο Κούκολνικ τον ακολουθεί.

ΜΠΕΝΕΝΤΙΚΤΟΦ: 'Ηθελα να' ξερα γιατί με έφερες εδώ; Μια χαρά καθόμουν ήσυχα στο σπίτι... Αλλά εσύ... Πάντα εσύ...

ΚΟΥΚΟΛΝΙΚ: Αλήθεια, παίρνεις στα σοβαρά τις κρίσεις μιας κυρίας του καλού κόσμου;

ΣΑΛΤΙΚΟΦ: (στη βιβλιοθήκη) Αγάφων! Πάρε και τους δυο, και τον Πούσκιν και τον Μπενεντίκτοφ και βάλ' τους στο δεύτερο δωμάτιο, στη βιβλιοθήκη «ζήτα»...

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Νύχτα. Στην πολυτελή έπαυλη της Βοροντσόβα. Στον σκεπαστό κήπο. Συντριβάνι. Μέσα απ' την πρασινάδα φαίνονται φωτιές, μέσα απ' τα κλουβιά ακούγονται τιπιβίσματα πουλιών. Στο βάθος μια σειρά κολώνες και πίσω της φαίνεται το άδειο καθιστικό. Από μακριά ακούγεται η ορχήστρα και οι φωνές των καλεσμένων. Δίπλα στις κολώνες στέκει ένας νέγρος με τουρμπάνι, ακίνητος. Μέσα στα δέντρα κάθετα σ' έναν καναπέ ο Ντολγκορούκοφ που φορά επίσημο ένδυμα. Κρατάει ένα ποτήρι σαμπάνια. Κρυφακούει τις κουβέντες στον κήπο. Κοντά στις κολώνες κάθετα η Πούσκινα και δίπλα της ο Νικόλαος ο Πρώτος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Νιώθω τέτοια θλίψη κάθε φορά που ακούω το συντριβάνι και τα πουλιά σ' αυτόν τον κήπο!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μα γιατί;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Αυτή η τεχνητή φύση μου θυμίζει την αληθινή, το κελάρυσμα των ρυακιών, την σκιά των βελανιδιών.... Αχ, αν μπορούσα να πετάξω από πάνω μου τη βαριά μου στολή και να φύγω στην ησυχία του δάσους, στα ειρηνικά ξέφωτα! Μόνο εκεί, μόνη με τη γη, μπορεί να ξεκουραστεί η βασανισμένη καρδιά...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Είστε κουρασμένος;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Κανείς δεν ξέρει, ούτε μπορεί να φανταστεί, τι τρομερό βάρος είμαι υποχρεωμένος να σηκώνω...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μας στενοχωρείτε όλους με τα θλιμμένα σας λόγια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Το λέτε αλήθεια; Ω, ναι! Μπορούν τέτοια καθαρά μάτια να λένε ψέματα; Μου είναι πολύτιμα τα λόγια σας, γιατί μόνο εσείς τα εννοείτε! Θέλω πολύ να πιστέψω πως είστε μια καλή γυναίκα.... Μόνο ένα πράγμα με φοβίζει κάθε φορά που σας κοιτάζω...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Τι πράγμα;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Η ομορφιά σας. Ω, είναι τόσο επικίνδυνη! Φυλαχτείτε, φυλαχτείτε! Σας δίνω μια φιλική συμβουλή, πιστέψτε με!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Είναι τιμή για μένα που με σκέφτεστε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ω, πιστέψτε με, σας το λέω με όλη μου την καρδιά. Σας σκέφτομαι συχνά.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δεν ξέρω αν αξίζω μια τέτοια τιμή.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Σήμερα πέρασα έξω απ' το σπίτι σας, όμως οι κουρτίνες σας ήταν κλειστές.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δε μ' αρέσει το φως της ημέρας, προτιμώ το φως του σούρουπου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Σας καταλαβαίνω. Δεν ξέρω γιατί, αλλά κάθε φορά που βγαίνω μια αόρατη δύναμη με οδηγεί στο σπίτι σας και χωρίς να το θέλω, περιμένω να δω έστω και για μια στιγμή να εμφανίζεται στο παράθυρο το πρόσωπο σας...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μη μιλάτε έτσι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Γιατί;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Με αναστατώνετε.

Από το καθιστικό βγαίνει ένας Ευέλπις και πλησιάζει τον Νικόλαο

ΕΥΕΛΠΙΣ: Αυτοκράτορα μου, η αυτού αυτοκρατορική υψηλότης, η σύζυγος σας, με διέταξε να σας πω πως φεύγει σε δέκα λεπτά μαζί με την αυτού εξοχότητα, την πριγκίπισσα Μαρία.

Η Πούσκινα, σηκώνεται, υποκλίνεται και φεύγει προς το καθιστικό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Πάλι λάθος το είπες! Πρέπει να λες, με την αυτού αυτοκρατορική εξοχότητα, την Πριγκίπισσα διάδοχο Μαρία! Ηλίθιε! Πες στην αυτοκράτειρα πως θα έρθω σε δέκα λεπτά και φώναξε μου τον Ζουκόφσκι.

Ο Ευέλπις βγαίνει. Ο Νικόλαος μένει για λίγη ώρα μόνος. Κοιτάζει με βαρύ βλέμμα. Ο Ζουκόφσκι φορώντας το αστέρι και την κορδέλα του βγαίνει.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Η αυτού υψηλότης ζήτησε να με δει;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Βασίλι Αντρέγιεβιτς, πες μου, δε βλέπω καλά από εδώ, ποιος είναι αυτός με τα μαύρα που στέκει στις κολώνες.

Ο Ζουκόφσκι κοιτάζει. Νιώθει αμήχανα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ίσως μπορείς εσύ να του εξηγήσεις πως αυτό που κάνει είναι απρεπές.

Ο Ζουκόφσκι αναστενάζει

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Τι είναι αυτό που φοράει; Μάλλον δεν καταλαβαίνει πόσο ανόητα συμπεριφέρεται! Μήπως ετοιμαζόταν να πάει με τους υπόλοιπους φιλελεύθερους στο Convention nationale και κατά λάθος ήρθε εδώ; Ή νομίζει πως θα μου κάνει υπερβολική τιμή αν φορέσει την επίσημη στολή του; Πες του

πως δεν κρατώ κανέναν με το ζόρι στις υπηρεσίες μου. Γιατί δε μιλάς, Βασίλι Αντρέγιεβιτς;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αυτοκράτορα μου, μη θυμώνετε μαζί του και μην τον τιμωρήσετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Δεν είναι σωστό, Βασίλι Αντρέγιεβιτς, γνωρίζομαστε πολλά χρόνια. Ξέρεις καλά, πως εγώ δεν τιμωρώ ποτέ κανέναν. Αυτό το κάνει ο νόμος.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Παίρνω το θάρρος να σας πω —πως φταίει το σύστημα ανατροφής, η κοινωνία μέσα στο οποίο ανδρώθηκε...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Η κοινωνία! Δεν ξέρω, η κοινωνία τον επηρέασε, ή αυτός επηρεάζει την κοινωνία. Μου φτάνει να θυμηθώ το ποίημα που έγραψε στις δεκατέσσερις Δεκεμβρίου.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αυτοκράτορα μου, αυτό συνέβη τόσο παλιά!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Τίποτα δεν έχει αλλάξει.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αυτοκράτορα μου, έχει γίνει ο πιο θερμός σας υποστηρικτής...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Αγαπητέ μου Βασίλι Αντρέγιεβιτς, ξέρω πόσο καλός είσαι. Εσύ μπορεί να πιστεύεις κάτι τέτοιο, εγώ όχι.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αυτοκράτορα μου, δείξτε λίγη επιείκεια στον ποιητή που θα καταγράψει τη δόξα του βασιλείου σας....

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Όχι, Βασίλι Αντρέγιεβιτς, δεν καταγράφεις με τέτοια ποιήματα τη δόξα της χώρας σου. Πρόσφατα μας κέρασε την «Ιστορία του Πουγκατσόφ». Το διανοείσαι; Οι εγκληματίες δεν έχουν ιστορία. Γενικά έχει ένα περίεργο πάθος για τον Πουγκατσόφ. Έγραψε μια νουβέλα γι' αυτόν, τον συνέκρινε με τον αετό!.... Δεν έχω τίποτα άλλο να πω. Δεν τον πιστεύω. Δεν έχει καρδιά, όχι. Πάμε στην αυτοκράτειρα, ήθελε να σε δει (πηγαίνει προς τις κολόνες)

Ο Νέγρος τον ακολουθεί. Ο Ζουκόφσκι βγαίνει και κάνει μια απειλητική χειρονομία με τη γροθιά του σε κάποιον μακριά. Η Βοροντσόβα και ο Βοροντσόφ συναντούν τον αυτοκράτορα, υποκλίνονται.

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Sire....

ΒΟΡΟΝΤΣΟΦ: Votre Majeste Imperial....

Βγαίνουν

Στον κήπο, από το πλάι, εμφανίζεται ντυμένος με τη στολή του ο Μπογκομάζοφ και κατευθύνεται προς το ξέφωτο.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Προσοχή, το μέρος είναι κατειλημμένο.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Μπα, ο πρίγκιπας! Είστε ερημίτης, ε;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Απ' ότι βλέπω κι εσείς το ίδιο! Καθίστε! Ότι και να πει κανείς, η σαμπάνια είναι καλοδιαλεγμένη.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Πως σας φαίνεται ο χορός; Σεμιραμής, ε; Σας αρέσουν οι δεξιώσεις, πρίγκηπα;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Τις λατρεύω. Μπορείς να δεις όλα τα καθάρματα μαζεμένα.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Λοιπόν, λοιπόν, Πέτενκα, προσέχετε!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Δε με λένε Πέτενκα!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ε, σας λένε, πως δε σας λένε! Όταν εσείς, πριγκιπάκο, φορούσατε ακόμα πάνες, εγώ ήμουν ήδη στην υπηρεσία του αυτοκράτορα.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Είμαι υποχρεωμένος, εξοχότατε, να σας παρακαλέσω να μην εκφράξετε τόσο χυδαία.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Σ' αυτόν το χορό έχει μαζευτεί το άνθος της αριστοκρατίας, πρίγκηπα!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Σ' αυτόν το χορό είναι ζήτημα αν υπάρχουν πέντε αριστοκράτες κι εγώ είμαι αναμφίβολα ένας απ' αυτούς.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Αλήθεια; Πως έτσι; Πολύ θα ήθελα να το μάθω!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Είμαι απόγονος ενός πραγματικού αγίου! Μάλιστα! Ευθύς απόγονος του Μιχαήλ Βσεβολόντοβιτς Τσερνιγκόφσκι, του οσιομάρτυρα, που έχει ανακηρυχθεί άγιος της εκκλησίας μας!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ναι! Αρκεί ένα βλέμμα για να καταλάβει κανείς πως είστε απόγονος ενός αγίου! (δείχνει κάπου μακριά) Κι αυτός που πέρασε είναι, κατά τη γνώμη σας, αριστοκράτης;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ακόμα καλύτερος! Αγόρασε από την ερωμένη του υπουργού το αξίωμα του αρχιθαλαμηπόλου. Παρόλο που έχει χυδαίο παρουσιαστικό, έκανε την τύχη του.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Καλά, Πέτενκα, κι αυτή; Αυτή νομίζω πως είναι η πριγκίπισσα Άννα Βασίλιεβνα.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ναι, ναι, αυτή είναι! Είναι γεμάτη ζωντάνια. Κανονικά θα έπρεπε εδώ και καιρό, η μάγισσα, να' ναι στον τάφο, όμως αυτή τρέχει ακόμα σε χορούς και δεξιώσεις.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ω, τι γλώσσα! Αυτός που είναι μαζί της είναι ο Ιβάν Κυρίλλοβιτς;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Όχι, είναι ο αδελφός του ο Γκριγκόρι, γνωστό ζώο.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Προσέξτε, πρίγκηπα, θα σας ακούσει κανείς και θα έχετε μπλεξίματα.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Τίποτα δε θα έχω! Τους μισώ! Έχουν την σκληρότητα των μογγόλων και τη χυδαιότητα των βυζαντινών, μόνο τα παντελόνια τους είναι ευρωπαϊκά.... Υπηρέτες! Σκλάβοι! Δε μπορώ να διαλέξω ποιος είναι χειρότερος!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Εμ, βέβαια, που να φτάσουμε εμείς τον οσιομάρτυρα Πέτενκα!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Παρακαλώ, χωρίς αστειότητες! Πίνουν! Ήταν εδώ πριν!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ο αυτοκράτορας;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Αυτός.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Με ποιον συζητούσε;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Με τη γυναίκα του Άραβα! Έπρεπε να ακούγατε!... Αργά ήρθατε.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Τι έγινε;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Της χάιδευε το χέρι. Σύντομα ο ποιητής μας θα στολιστεί και πάλι με κέρατα.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Απ' ότι βλέπω, μισείτε και τον Πούσκιν.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Τον περιφρονώ! Είναι γελοίος! Και κερατάς. Η γυναίκα του κάνει τετ - α-τετ με τον Αυτοκράτορα κι αυτός κάθεται στις κολώνες μ' ένα γελοιοδέστατο φράκο, τα μαλλιά του ανάκατα και τα μάτια του να γυαλίζουν σαν του λύκου.... Ακριβά θα το πληρώσει αυτό το φράκο

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Άκουσα μια φήμη, πρίγκιπα Πιότρ, πως τάχα μου ο Πούσκιν έγραψε ένα επίγραμμα αφιερωμένο σε εσάς.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Τα φτύνω εγώ τα γελοία στιχάκια του. Σσστ, μη μιλάτε.

Βγαίνει ο Χέκερεν στον κήπο και λίγο μετά η Πούσκινα

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Σας παρακολουθούσα όλο το βράδυ και κατάλαβα γιατί σας λένε Ψυχή του Βορρά. Είστε ένα λουλούδι ολάνθιστο!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αχ, βαρόνε, βαρόνε...

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Καταλαβαίνω, βέβαια, πόσο σας κουράζουν τα κύματα των θαυμαστών και τα κοπλιμέντα τους. Καθίστε, Νατάλια Νικολάγιεβνα, μήπως σας κάνω να πλήττετε;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Όχι, αντίθετα, χαίρομαι πολύ.

Παύση

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Τώρα θα έρθει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δεν καταλαβαίνω, για ποιον λέτε;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Γιατί απαντάτε έτσι σε κάποιον που έχει τόσο φιλικά αισθήματα για σας. Δεν είμαι προδότης. Αχ, πόσο κακό θα κάνει ακόμα η ομορφιά σας!... Δείτε τον γιό μου!. Δείτε πως τον καταντήσατε! Σας αγαπά.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Βαρώνε, δε μ' αρέσει να ακούω τέτοια λόγια.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Όχι, όχι, μη φεύγετε, τώρα θα έρθει. Επίτηδες ήρθα για να μπορέσετε να πείτε δυο λόγια με την ησυχία σας.

Μπαίνει ο Νταντές. Ο Χέκκερεν στέκει παράμερα.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Καταραμένος χορός! Δεν κατάφερα να σας πλησιάσω. Κουβεντιάζατε μόνη σας με τον αυτοκράτορα;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Για το όνομα του Θεού, τι είναι αυτά που κάνετε! Μη μου μιλάτε με τέτοιο ύφος, μπορεί να σας δουν από το καθιστικό.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Σας κρατούσε το χέρι; Με κατηγορήσατε πως είμαι εγκληματίας, όμως εσείς είστε άπιστη.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Θα έρθω, θα έρθω...την Τετάρτη, στις τρεις το μεσημέρι.... Φύγετε από εδώ, για τ' όνομα του Θεού.

Πίσω απ' τις κολώνες εμφανίζεται η Γκοντσαρόβα

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ετοιμαζόμαστε να φύγουμε. Ο Αλεξάντρ σε ψάχνει.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Ναι, ναι. Au revoir, monsieur le baron.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Au revoir, madame. Au revoir, mademoiselle.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Au revoir, mademoiselle. Au revoir, madame.

Η μουσική ξεσπά χαρμόσινα. Η Πούσκινα και η Γκοντσαρόβα φεύγουν.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Θυμήσου τις θυσίες που έκανα για σένα.

Ο Χέκκερεν και ο Νταντές φεύγουν.

Απ' το καθιστικό φαίνεται η Βοροντσόβα, την αποχαιρετούν οι επισκέπτες. Η μουσική ξαφνικά σταματά και όλα βυθίζονται στη σιωπή.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Τους λατρεύω τους χορούς!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Τι να λέμε!

Στον κήπο βγαίνει η Βοροντσόβα. Είναι πολύ κουρασμένη, κάθεται στον καναπέ χωρίς να τη δουν ο Ντολγκορούκοφ και ο Μπογκομάζοφ.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ωραίος πρέσβης! Είδατε πως γίνονται αυτές οι δουλειές; Θα γίνει ο Πούσκιν κερασφόρος όπως στην κορώνα. Από πίσω τα κέρατα του Τσάρου κι από μπροστά του Νταντές. Αχ, ωραίος θετός πατέρας, ο πρέσβης!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Αχ, πόσο πολύ τον μισείτε, πρίγκιπα!.... Όμως, για να πω την αλήθεια, είναι πραγματικός φίλος μου, όποιος έστειλε αυτόν τον

ανώνυμο λίβελο που έφερε τα πάνω κάτω! Περίφημα τα κατάφερε, πραγματικά! Δυο μήνες σκαλίζουν και δεν μπορούν να καταλάβουν ποιος είναι. Αριστουργηματική δουλειά! Ποιος να είναι άραγε, πρίγκιπα;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ποιος; Από πού να το ξέρω; Γιατί μου κάνετε τέτοιες ερωτήσεις; Όποιος και να το ' στείλε, καλά του το ' κανε! Για να μάθει!

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Εντάξει, εντάξει.... Λοιπόν, αντίο, πρίγκιπα, σβήνουν τα φώτα στην έπαυλη.

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Αντίο.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Μόνο, Πέπια, ένα τελευταίο! Φιλική συμβουλή: κρατήστε λιγάκι τη γλώσσα σας. (φεύγει)

Ο Ντολγκορούκοφ πίνει την σαμπάνια του και βγαίνει απ' το κρυσφήγετο του.

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Πρίγκιπα..

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Κόμισσα...

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Γιατί είστε μόνος; Βαριέστε;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Ω, μα τι λέτε, κόμισσα, είναι δυνατόν να βαριέται κάποιος σπίτι σας; Εκπληκτικός χορός!

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Νιώθω μια θλίψη...

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Με στενοχωρείτε, κόμισσα. Σίγουρα είναι νευρικό, σας διαβεβαιώ.

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Όχι, νιώθω μια αδιέξοδη θλίψη.... Πόση προστυχιά υπάρχει στον κόσμο! Δεν το έχετε σκεφτεί ποτέ;

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Κάθε μέρα το σκέφτομαι, κόμισσα. Αχ, μόνο όσοι έχουν ευαίσθητες καρδιές, μπορούν να το καταλάβουν! Ανηθικότητα, τέτοιος είναι ο αιώνας μας, κόμισσα. Όμως, γιατί κάνετε τόσο θλιβερές σκέψεις;

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Pendar!.... κάθαρμα, άτιμει!

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: Είστε άρρωστη, κόμισσα! Θα φωνάξω τους ανθρώπους σας!

ΒΟΡΟΝΤΣΟΒΑ: Σας άκουσα πως μιλούσατε.... Χαιρόσασταν που κάποιος παλιάνθρωπος έστειλε έναν λιβελο σ' αυτόν τον δυστυχισμένο.... Εσείς το κάνατε! Κι αν δεν φοβόμουν πως θα του κάνω περισσότερο κακό, θα του το έλεγα! Θα' πρεπε να σας σκοτώσουν σαν σκυλί! Ελπίζω να πεθάνετε στην αγχόνη! Έξω από το σπίτι μου! Έξω! (φεύγει)

Το φως αρχίζει να σβήνει

ΝΤΟΛΓΚΟΡΟΥΚΟΦ: (μόνος του) Μας άκουσε. Αχ, αγριόγατα! Μάλλον είναι ερωμένη του. Κάποιος κρυφάκουγε πίσω απ' τις κολόνες... Ναι, μας άκουσε... κι όλα εξαιτίας του! Εξαιτίας του! Εντάξει, θα με θυμηθείτε εμένα! Θα με θυμηθείτε, σας το ορκίζομαι! (φεύγει κουτσαίνοντας)

Σκοτάδι.

Απ' το σκοτάδι, τα φώτα ανάβουν σταδιακά και εμφανίζεται το φως των κεριών πίσω απ' τις κουρτίνες. Νύχτα. Γραφείο στο Τμήμα. Πίσω απ' το τραπέζι κάθετα ο Λεόντι Βασίλιεβιτς Ντούμπελτ. Η πόρτα μισανοίγει και μπαίνει ο ίλαρχος της αστυνομίας, Ρακέγιεφ.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Εξοχότατε. Σας ζητά ο Μπιτκόφ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ναι.

Ο Ρακέγιεφ βγαίνει. Μπαίνει ο Μπιτκόφ

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τα σέβη μου, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Χαίρετε! Πως είναι η υγεία σας, αγαπητέ μου;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Μια χαρά με τις προσευχές σας, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ούτε που το σκέφτηκα να προσευχηθώ για σας. Είστε καλά; Τι συμβαίνει και με επισκέπτεστε νυχτιάτικα;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Πάντα έχω στο μυαλό του τις έγνοιες του αυτοκρ...

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Δεν έχει ανάγκη τις έγνοιες σου ο αυτοκράτορας. Τι υπηρεσία σου έχει ανατεθεί; Ή κρυφή παρακολούθηση και πρέπει να την κάνεις όσο καλύτερα γίνεται! Και μίλα πιο απλά, δεν είσαι σε άμβωνα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Στις διαταγές σας! Μου έχει ανατεθεί να παρακολουθώ τον ευέλπι Πούσκιν και μάλιστα, κατάφερα να διεισδύσω στο ίδιο του το διαμέρισμα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Για κοιτάχτε έναν επιτήδειο! Δεν σε δείρανε;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Με τη βοήθεια του Θεού, όχι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πως την λένε την ορντινάντσα του; Φρόλ, θαρρώ;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Νικήτα, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ο Νικήτας, ο χαζοβιόλης. Παρακάτω.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Το πρώτο δωμάτιο όπως μπαίνεις, εξοχότατε, είναι η τραπεζαρία..

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Παρακάτω...

ΜΠΙΤΚΟΦ: Το δεύτερο δωμάτιο είναι το καθιστικό. Στο καθιστικό, πάνω στο πιάνο είναι ένα τετράδιο με γραπτά του κυρίου ευέλπι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πάνω στο πιάνο; Τι γραπτά;

ΜΠΙΤΚΟΦ: «...η θύελλα μαύρισε τον ουρανό, οι νιφάδες στροβιλίζονται σαν τρελές... η θύελλα ουρλιάζει σαν θεριό και τότε κλαίει σαν παιδί μικρό...»

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Καλή μνήμη έχεις! Παρακάτω.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Με τεράστιο κίνδυνο, κατάφερα δυο φορές να διεισδύσω στο γραφείο του. Ένα γραφείο γεμάτο βιβλία.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τι βιβλία;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Όσα θυμάμαι, εξοχότατε! Αριστερά απ' το τζάκι — «Κουκουβάγια, ένα νυχτερινό πουλί», «Δεσποινίς αξιωματικός», «Η ιστορία του θαυμαστού κλέφτη Βανκα Κάιν» και ένα βιβλίο για τις συνέπειες του μεθυσιού και τη θεραπεία τους, των πανεπιστημιακών εκδόσεων...

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Αυτό το βιβλίο στο συνιστώ. Πίνεις;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Ούτε που το βάζω στο στόμα μου, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Άσε τα βιβλία. Παρακάτω.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Σήμερα ανακάλυψα πεταμένο στο πάτωμα ένα μήνυμα υψίστης σημασίας: «Έλα αμέσως σπίτι μου, αλλιώς θα έχουμε μπλεξίματα» Υπογραφή — Ουίλιαμ Τζουκ

Ο Ντούμπελτ χτυπά το κουδούνι. Μπαίνει ο Ρακέγιεφ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Φωνάξτε μου τον Βασίλι Μαξιμοβιτς.

Ο Ρακέγιεφ βγαίνει. Μπαίνει ο Βασίλι Μαξιμοβιτς, φοράει πολιτικά ρούχα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ουίλιαμ Τζουκ;

ΒΑΣΙΛΙ ΜΑΞΙΜΟΒΙΤΣ: Ψάξαμε τα πάντα, εξοχότατε, δεν υπάρχει τέτοιος στην Αγία Πετρούπολη.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πρέπει να υπάρξει μέχρι αύριο το πρωί.

ΒΑΣΙΛΙ ΜΑΞΙΜΟΒΙΤΣ: Μου φαίνεται αδιανόητο, εξοχότατε, δεν υπάρχει τέτοιος.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Μα τι συνέβη, άνοιξε η γη και κατάπιε τον άγγλο;

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: (μπαίνει) Εξοχότατε, σας ζητά ο Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς Μπογκομάζοφ για αυτήν την υπόθεση.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Να περάσει.

Βγαίνει ο Ρακέγιεφ. Μπαίνει ο Μπογκομάζοφ

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ζητώ συγγνώμη απ' την εξοχότητα σας. Άκουσα ότι στο τμήμα ψάχνουν τον Τζουκ; Μα είναι ο Ζουκόφσκι, του αρέσει να υπογράφει έτσι στ' αστεία.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: (γνέφει στον Βασίλι Μαξιμοβιτς) Εντάξει (στον Μπογκομάζοφ) Θα σας παρακαλέσω να με περιμένετε λίγο, Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς, τώρα τελειώνω!

Ο Βασίλι Μαξιμοβιτς και ο Μπογκομάζοφ βγαίνουν

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Φταίω εγώ, αν σας πω σκύλας γιο; Χαραμοφάηδες! Ο παιδαγωγός του διαδόχου της αυτοκρατορίας, ο Βασίλι Αντρέγιεβιτς Ζουκόφσκι, ο αυτοκρατορικός σύμβουλος. Θα έπρεπε να έχεις αναγνωρίσει το γραφικό του χαρακτήρα!

ΜΠΙΤΚΟΦ: Αϊ, έγινε μπέρδεμα! Δικό μου το φταιξιμο, εξοχώτατε!

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Έκανες άνω—κάτω ολόκληρη την υπηρεσία! Να σου ρίξω μία! Μπιτκόφ, παρακάτω!

ΜΠΙΤΚΟΦ: Σήμερα το βράδυ, εμφανίστηκε στο γραφείο του ένα γράμμα με παραλήπτη έναν ξένο.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πάλι ξένος;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Ξένος, εξοχώτατε. Η διεύθυνση έγραφε προς την Ολλανδική Πρεσβεία, για τον βαρόνο Χέκκερεν, λεωφόρος Νιέφσκι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Μπιτκόφ! (απλώνει το χέρι) Το γράμμα, δώσε μου το γράμμα έστω για μισή ώρα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Εξοχώτατε, πώς να σας δώσω το γράμμα; Σκεφτείτε το και μόνος σας, για μια στιγμή μπήκα στο γραφείο, έτρεμαν τα χέρια μου.

Μπορούσε να μπει ανά πάσα στιγμή και να μου το αρπάξει μέσα απ' τα χέρια!
Μεγάλο ρίσκο!

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Όταν πληρώνεστε, δεν τρέμουν τα χέρια σας! Μάθε ακριβώς, πότε θα σταλεί το γράμμα, ποιος θα το παραλάβει στην πρεσβεία και ποιος θα παραδώσει την απάντηση. Πήγαινε!

ΜΠΙΤΚΟΦ: Στις διαταγές σας. Εξοχότατε, δώστε διαταγή να πληρωθώ!

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Θες να πληρωθείς, ε; Κανονικά γι' αυτό που μας έκανες με τον Τζουκ, θα έπρεπε να μας πληρώσεις αποζημίωση. Πήγαινε στο Βασίλι Μαξιμοβιτς και πες του ότι διέταξα να σου δώσει τριάντα ρούβλια.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Μα μόνο τριάντα ρούβλια, εξοχότατε; Έχω παιδάκια...

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ιούδα Ισκαριώτη, τράβα στους αρχιερείς. Αυτοί θα σου δώσουν τριάντα αργύρια... Τόσα ήταν κι αυτά, φίλε μου, τριάντα! Εις ανάμνηση αυτών των αργυρίων, δίνω κι εγώ σε όλους τριάντα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Εξοχότατε, κάντε τα τουλάχιστον τριάντα πέντε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Αυτό το ποσό είναι τεράστιο για εμένα. Πήγαινε και φώναξε μου τον Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς Μπογκκομάζοφ.

Ο Μπιτκόφ φεύγει. Μπαίνει ο Μπογκκομάζοφ.

ΜΠΟΓΚΚΟΜΑΖΟΦ: Εξοχότατε, μαντέψτε τι είναι αυτό το χαρτί;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Είναι αμαρτία να μαντεύεις. Είναι ένα αντίγραφο του γράμματος στον Χέκκερεν.

ΜΠΟΓΚΚΟΜΑΖΟΦ: Λεόντι Βασίλιεβιτς, είστε μάγος! (του δίνει το χαρτί)

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Όχι, εσείς είστε μάγος. Πώς καταφέρατε να το πάρετε;

ΜΠΟΓΚΚΟΜΑΖΟΦ: Είναι το πρόχειρο. Το βρήκα πεταμένο στο καλάθι. Δυστυχώς δεν είναι ολόκληρο

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Είμαι ευγνώμων! Το έστειλε;

ΜΠΟΓΚΚΟΜΑΖΟΦ: Αύριο θα το πάει η ορντινάντσα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τίποτα άλλο, Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς;

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Πήγα στο λογοτεχνικό πρωινό του Σαλτικόφ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τι καινούριο λέει αυτός ο γέρο—ψεύτης;

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Είναι φοβερό! Ονομάζει τον αυτοκράτορα *le grand bourgeois* (βγάζει ένα χαρτί) Αυτό μου το έδωσε να το αντιγράψω ο Πέτια Ντολγκορούκοφ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Bancal? (ο κουτσός)

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Αυτός ο ίδιος.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ωραία. Κάτι άλλο, Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς;

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Ο χορός των Βοροντσόφ. (του δίνει ένα χαρτί)

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Σας ευχαριστώ.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Λεόντι Βασίλιεβιτς, πρέπει να προσέξετε τον κουτσό Πέτια. Είναι απίστευτο να φανταστείτε τι λέει το στόμα του! Όλους τους λέει σκλάβους και τους βρίζει. Πρέπει κάποιος να του σπάσει και το άλλο του πόδι... Λέει πως είναι απόγονος μεγαλομάρτυρα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Θα έρθει κι η σειρά των μεγαλομαρτύρων.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Τα σέβη μου, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Σημαντικότερες υπηρεσίες μας προσφέρετε, Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς. Θα τις αναφέρω στον κόμη.

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Σας είμαι υποχρεωμένος, Λεόντι Βασίλιεβιτς. Κάνω το χρέος μου.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Καταλαβαίνω, καταλαβαίνω. Δεν σας χρειάζονται τίποτα χρηματάκια, Ιβάν Βαρφολομέγιεβιτς;

ΜΠΟΓΚΟΜΑΖΟΦ: Διακόσια ρουβλάκια δε θα μου κακοφαίνονταν.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Θα σας γράψω τριακόσια, για να' ναι στρογγυλό το ποσό. Τριάντα δεκαρικάκια. Πέστε το στον Βασίλι Μαξίμοβιτς.

Ο Μπογκομάζοφ υποκλίνεται και βγαίνει. Ο Ντούμπελτ διαβάσει τα χαρτιά που του έδωσε ο Μπογκομάζοφ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: «... η θύελλα ουρλιάζει σαν θεριό... και πότε κλαίει σαν παιδί μικρό...» (ακούει κάτι, κοιτάζει απ' το παράθυρο, ιστώνει τις επωμίδες του)

Η πόρτα ανοίγει και εμφανίζεται ο αστυνόμος Πονομαριόφ. Τον ακολουθεί ο Νικόλαος ο Α', φορά στολή του τάγματος των Κιρασίρσκ και ακολουθείται από τον Μπέκεντορφ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Χαίρεται.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Χαίρεται, εκλαμπρότατε. Στο αστυνομικό τμήμα, εκλαμπρότατε, όλα βαίνουν καλώς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Περνούσα απέξω με τον κόμη και είδα φως στο γραφείο σου. Δουλεύεις; Μήπως ενοχλώ;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πονομαριόφ, τη χλαίνη!

Ο Πονομαριόφ παίρνει τη χλαίνη του Νικόλαου και του Μπέκεντορφ και βγαίνει.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: (κάθεται) Κάτσε, κόμη. Κάτσε, Λεόντι Βασίλιεβιτς.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Στις διαταγές σας, εκλαμπρότατε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Τι διάβαζες;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ποιήματα, εκλαμπρότατε. Ετοιμαζόμουν να δώσω αναφορά στην εξοχότητα του

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Δώσε την αναφορά σου, δε θα σας ενοχλήσω (παίρνει κάποιο βιβλίο και το κοιτάζει.)

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ορίστε, εξοχότατε, οι χασομέρηδες μοιράζουν στον κόσμο ένα ποίημα που' χει γράψει ο Πούσκιν με αφορμή την σταύρωση του Μπρουλόφ. Θυμάστε που βάλατε φρουρά μπροστά στον πίνακα;... Δυστυχώς, δεν είναι ολόκληρο. (διαβάζει)

«Μπροστά στον λόφο τον ιερό
Άγημα φυλάει στρατιωτικό.
Κι αντί για τους ανθρώπους του Θεού,
Βλέπουμε φύλακες με όπλα του χαμού.
Γιατί, εξηγήστε μου, τους έστησαν εκεί
Φοβήθηκαν τον πίνακα μη φάνε ποντικοί;...»

Εδώ κόβεται.

«Η μήπως, από φόβο πως ο κόσμος ο απλός
Θα μίανε τη Θυσία που έκανε Αυτός
Και για να βολτάρει ελεύθερα η αριστοκρατία
Φυλάνε ένοπλοι από το φόβο του παρία.....»

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Πως το έχει ονομάσει;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: «Κοσμική εξουσία»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Αυτός ο άνθρωπος είναι ικανός για τα πάντα, εκτός απ' το να κάνει το καλό. Ούτε σεβασμό έχει στο θείο, ούτε αγάπη για την πατρίδα του. Αχ, Ζουκόφσκι! Συνεχώς τον υπερασπίζεται.... Απορώ πως ανοίγει το στόμα του.... Λυπάμαι την οικογένεια του, την γυναίκα του, είναι καλή γυναίκα.... Συνέχισε, Λεόντι Βασίλιεβιτς.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Εκτός από αυτό, βρήκαμε πάνω στο φοιτητή Αντρέι Σίτκιν ένα σύντομο ποίημα που έχει υπογραφή Αλέξανδρος Πούσκιν. Είναι κι αυτό αντιγραμμένο.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Διαβάστε το, παρακαλώ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Παίρνω το θάρρος να σας πω, εξοχότατε, πως αισθάνομαι κάπως άβολα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Διάβασέ το.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: (διαβάζει)

«Δεν υπάρχει στη Ρωσία νόμος

Μόνο η κορώνα και ο τρόμος!»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Αυτός το 'χει γράψει;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Το αντίγραφο έχει την υπογραφή «Α. Πούσκιν»

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Είναι πολύ περίεργο, αλλά κάθε φορά που κάποιος γράφει μια τέτοια χυδαιότητα, κατευθείαν διαδίδεται πως την έγραψε ο Πούσκιν. Τέτοιος άνθρωπος είναι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Έχεις δίκιο (στον Ντούμπελτ) Ερεύνησε το.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Έχεις κάτι άλλο που να επείγει;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Και βέβαια, εξοχότατε. Σε δυο μέρες το πολύ, θα γίνει μια μονομαχία στην πρωτεύουσα.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Μεταξύ ποιών;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Μεταξύ του Ευέλπι Αλέξανδρου Πούσκιν και του υπολοχαγού του ιππικού Εγκόρ Οσίποβιτς Χέκκερεν-Νταντές. Έχω αντίγραφο από ένα προσβλητικό γράμμα που έστειλε ο Πούσκιν στον Χέκκερεν, τον πατέρα του Νταντές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Διάβασε το.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: (διαβάζει) «...σαν μια πρόστυχη γριά, παραφυλάξατε τη γυναίκα μου για να τις εξομολογηθείτε τον έρωτα του θετού γιου σας.... Κι όταν δεν έβγαινε απ' το σπίτι του γιατί ήταν άρρωστος από μια μιαρή ασθένεια,

εσείς λέγατε....» λείπει ένα κομμάτι.... «δεν θέλω να συνεχίσει να ακούει η γυναίκα μου, τέτοιες κουβέντες απ' το στόμα σας...» πάλι λείπει ένα κομμάτι.... «ο γιος σας είχε το θράσος να μιλήσει στη γυναίκα μου γιατί είναι κάθαρο και κακομαθημένος. Με τιμή....»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Δε θα τελειώσει καλά. Πραγματικά στο λέω, Αλεξάντρ Χριστοφόροβιτς, θα έχει κακά ξεμπερδέματα. Τώρα το βλέπω καθαρά.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Είναι καβγατζής, εκλαμπρότατε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Κι είναι αλήθεια πως ο Χέκκερεν μίλησε στην Πούσκινα;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: (κοιτάζει το χαρτί του) Αλήθεια, εκλαμπρότατε. Χθες, στο χορό της Βοροντσόβα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ωραίος πρέσβης!.... Συγχώρεσε με, Αλεξάντρ Χριστοφόροβιτς, που σου φόρτωσα ένα τέτοιο βάρος. Είναι πραγματικό βάσανο αυτός ο άνθρωπος.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Είναι καθήκον μου, εκλαμπρότατε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Όλη του η ζωή είναι μια ντροπή. Με τίποτα δεν θα ξεπλυθούν οι ντροπές του. Όμως ο χρόνος θα τον εκδικηθεί για τα ποιήματα του, θα τον εκδικηθεί, γιατί με το ταλέντο του όχι μόνο δεν εξύψωσε το έθνος, αλλά το ντρόπιασε. Δε θα έχει χριστιανικό θάνατο.... Κάντε ότι είναι νόμιμο για τη μονομαχία (σηκώνεται) Καληνύχτα! Δε χρειάζεται να με συνοδέψεις, Λεόντι Βασίλιεβιτς. Έχω αργήσει, ώρα να πάω για ύπνο (βγαίνει συνοδευόμενος από τον Μπέκεντορφ)

Μετά από λίγο ο Μπέκεντορφ επιστρέφει.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Είναι καλόκαρδος ο αυτοκράτορας.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Χρυσή καρδιά.

Παύση

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Τι θα κάνουμε με τη μονομαχία;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ότι διατάξετε, εξοχότατε.

Παύση

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Στείλτε ανθρώπους στο μέρος της μονομαχίας για να τους συλλάβουν επ' αυτοφώρω. Λάβετε υπόψη σας πως μπορούν να αλλάξουν μέρος την τελευταία στιγμή.

Παύση

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Πέστε μου, ο Νταντές είναι καλός στο σημάδι;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τρυπάει τραπουλόχαρτο στα δέκα βήματα.

Παύση

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Λυπάμαι τον αυτοκράτορα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Εννοείται.

Παύση

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: (σηκώνεται) Λάβετε τα μέτρα σας, Λεόντι Βασίλιεβιτς, ώστε οι άνθρωποι σας να μην κάνουν λάθος στο μέρος....

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Στις διαταγές σας, εξοχότατε.

ΜΠΕΚΕΝΤΟΡΦ: Καληνύχτα, Λεόντι Βασίλιεβιτς (βγαίνει)

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: (μόνος του) «... Η θύελλα μαύρισε τον ουρανό....οι νιφάδες στροβιλίζονται σαν τρελές...» λάθος στο μέρος! Καλά στο είπε.... η θύελλα μαύρισε τον ουρανό.... Μη τυχόν και κάνουν λάθος στο μέρος..... (χτυπά το κουδούνι)

Η πόρτα μισανοίγει

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Φωνάξτε μου τον Ρακέγιεφ.

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

Το διαμέρισμα του Χέκκερεν. Χαλιά, πίνακες, μια συλλογή με όπλα.
Ο Χέκκερεν κάθεται κι ακούει ένα μουσικό κουτί. Μπαίνει ο Νταντές.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Καλημέρα, πατέρα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Α, γεια σου αγαπημένο μου παιδί. Έλα εδώ, κάθισε. Έχω μέρες να σε δω και σε πεθύμησα. Γιατί είναι στενοχωρημένο το πρόσωπο σου; Πες μου την αλήθεια. Η σιωπή σου με πληγώνει.

ΝΤΑΝΤΕΣ: J' etais tres fatigue ces jours ci.... (νιώθω πολύ κουρασμένος) Έχω μελαγχολία. Τρεις μέρες τώρα έχει χιονοθύελλα. Κι εκατό χρόνια να ζήσω εδώ, δε θα τα καταφέρω να συνηθίσω το κλίμα. Όλα είναι λευκά απ' το χιόνι.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Σ' έχει πιάσει μελαγχολία. Α, αυτό δεν είναι καλό!

ΝΤΑΝΤΕΣ: Χιόνι, χιόνι, χιόνι.... Τι θλίψη! Όλο και περιμένω να κατέβουν λύκοι στους δρόμους.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Εγώ μένω εδώ δεκατέσσερα χρόνια κι έχω συνηθίσει. Δεν υπάρχει άλλος τόπος στον κόσμο, εκτός απ' την Πετρούπολη, που να νιώθω σαν το σπίτι μου. Όταν αρχίζω και βαριέμαι, κλειδώνομαι σπίτι, κοιτάζω τις συλλογές μου και η θλίψη περνάει. Για δεξ, τι υπέροχο που είναι! Σήμερα το αγόρασα!

Το κουτί παίζει μουσική

ΝΤΑΝΤΕΣ: Δε μπορώ να καταλάβω το πάθος σου για αυτά τα παλιοπράγματα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Όχι, δεν είναι παλιοπράγματα. Αγαπώ τις συλλογές μου, όπως οι γυναίκες αγαπούν τα ρούχα. Μα, τι έχεις;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Βαριέμαι, πατέρα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Αχ, γιατί το έκανες, Ζωρζ; Περνούσαμε τόσο καλά οι δυο μας.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Είναι αστέιο και να το συζητάμε. Εσύ το ξέρεις καλύτερα πως δεν έπρεπε να παντρευτώ την Αικατερίνα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Αυτό λέω και γω: τα πάθη σου θα με καταστρέψουν. Γιατί διέλυσες το σπιτικό μας; Μόλις μπήκε στο σπίτι μας αυτή η γυναίκα, άρχισα να είμαι ανήσυχος, έχω την αίσθηση πως με έδιωξαν απ' τη γωνιά μου. Σ' έχασα και στο σπίτι μας μπήκαν οι εγκυμοσύνες κι η φασαρία του δρόμου. Μισώ τις γυναίκες

ΝΤΑΝΤΕΣ: Για το όνομα του Θεού, μη νομίζετε πως δεν το θυμάμαι. Το γνωρίζω πολύ καλά.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Είσαι αγνώμων και μου χάλασες την ησυχία.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Είναι αβάσταχτο. Όλα άλλαξαν, χάθηκαν.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Τώρα γιατί παραπονιέσαι; Θα τη δεις. Θα πραγματοποιηθεί η επιθυμία σου. Μόνο που κανείς πια δεν σκέφτεται τις δικές μου επιθυμίες. Όχι, μα την αλήθεια, αν ήταν άλλος στη θέση μου, θα σε είχε παρατήσει.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Θέλω να φύγω με την Νατάλια στο Παρίσι.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Τι είπες; Θεέ μου! Αυτό δεν το περίμενα! Καταλαβαίνεις τι λες; Δε φτάνει που έχασα την ησυχία μου, πρέπει τώρα να καταστραφώ ολοκληρωτικά. Θα παρατήσει την έγκυο γυναίκα του και θα φύγει με την αδελφή της! Απίστευτο! Πως μπορείς να μου το κάνεις αυτό; Πάει η καριέρα

μου, όλα τέλειωσαν! Καταστράφηκα. Όχι, δεν το πιστεύω! Αυτό είναι πέρα απ' τα όρια, τι ψυχρός εγωισμός! Επιτέλους, αυτό είναι τρέλα!

Χτύπημα στην πόρτα

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ναι, ναι.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ: (δίνει το γράμμα) Είναι για σας, εξοχότατε. (βγαίνει)

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Επέτρεψε μου ένα λεπτό.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Παρακαλώ.

Ο Χέκκερεν διαβάζει το γράμμα και το ρίχνει κάτω

ΝΤΑΝΤΕΣ: Τι συμβαίνει;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Στα' λεγα! Διάβασε μόνος σου.

ΝΤΑΝΤΕΣ: (διαβάζει) Όστε έτσι.

Παύση

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Πως τολμά; Σ' εμένα; Ξέχασε μάλλον με ποιον έχει να κάνει. Θα τον καταστρέψω! Σ' εμένα;

Παύση

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Μας βρήκε μεγάλο κακό. Πως μπόρεσες να μου το κάνεις αυτό;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Με κατηγορείς για τη δική του προστυχιά;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Είναι ένα εξαγριωμένο θηρίο! Ζωρζ, με παραδίδεις στα χέρια ενός μανιακού.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Μη βιάζεσαι! (πλησιάζει το παράθυρο) Όλα τα' χει θάψει το χιόνι.... Δεν απευθύνεται σε σένα. Αυτός ο κύριος έχει πολύ κακό ύφος. Δεν καταλαβαίνω από πού κι ως που νομίζει ότι είναι συγγραφέας. Έχει πολύ κακό ύφος, πάντα το έλεγα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Μην υποκρίνεσαι. Γιατί μπήκες στο σπίτι του; Γιατί με ανάγκασες να παίξω αυτόν τον ρόλο; Τα' χει βάλει μαζί μας μια φορά. Ακόμα θυμάμαι το πρόσωπο του! Γιατί έπρεπε να κατακτήσεις ειδικά αυτήν;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Την αγαπώ.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Μην το ξαναπείς. Εσύ δεν αγαπάς κανέναν, μόνο τις απολαύσεις σου! Τι θα κάνω τώρα; Να τον καλέσω σε μονομαχία; Πως όμως να κοιτάξω μετά στα μάτια τον βασιλιά; Ακόμα κι αν συμβεί ένα θαύμα και καταφέρω να τον σκοτώσω.... Τι να κάνω;

Μπαίνει ο υπηρέτης κρατώντας απ' το χέρι τον Στρόγγανοφ που είναι τυφλός.
Ο υπηρέτης βγαίνει.

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Mille excuses.... Συγχωρήστε με, αγαπητέ Βαρόνε, που καθυστέρησα να έρθω, όμως ακούτε τι γίνεται. Δε θυμάμαι άλλη τέτοια χιονοθύελλα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Οποιαδήποτε στιγμή, κόμη, είστε καλοδεχούμενος στο σπίτι μου.

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: (πιάνει το χέρι του Νταντές) Είναι ο νεαρός βαρόνος Χέκκερεν; Αναγνώρισα το χέρι σας. Όμως γιατί είναι παγωμένο; Συνέβη κάτι;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Κόμη, μας βρήκε μεγάλη δυστυχία. Δώστε μου τη συμβουλή σας. Μόλις έλαβα ένα γράμμα από έναν άνθρωπο που μισεί εμένα και τον Ζωρζ.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Δε θέλω να διαβάσει ο κύριος το γράμμα.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Μην ανακατεύεσαι, το γράμμα έχει σταλεί σε μένα και ο κόμης είναι φίλος μου. Το γράμμα το 'χει γράψει ο Πούσκιν.

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Ο Αλεξάντρ;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ναι. Οι εχθροί μας εξαπέλυσαν μια χυδαία φήμη κι αυτό είναι η απαρχή του σκανδάλου. Ο λυσσασμένος ζηλιάρης νομίζει πως ο Ζωρζ δίνει περισσότερη σημασία απ' ότι πρέπει στη γυναίκα του. Και για να κάνει τα πράγματα χειρότερα, μου έστειλε ένα υβριστικό γράμμα.

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Η ανιψιά μου φαινόταν από μικρή πως θα γίνει πολύ όμορφη. Δυστυχώς, εγώ δεν μπορώ να ξέρω αν επαληθεύτηκαν αυτές οι ελπίδες.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ζητώ εξαρχής συγγνώμη για αυτά που θα ακούσετε (διαβάζει) «...κάνετε με πατρική αγάπη τον μεσάζοντα στο γιο σας... Σαν την πρόστυχη γριά, παραφυλούσατε τη γυναίκα μου στις γωνιές για να της εξομολογηθείτε τον έρωτα του θετού γιου σας...» Ρίχνει λάσπη στο ίδιο το όνομα της μητέρας των παιδιών του! Δεν ξέρω ποιος είπε σ' αυτόν τον παλαβό πως τάχα μου έκανα πλάτες στον Ζωρζ! Παρακάτω γράφει πως ο Ζωρζ έχει μια κακή ασθένεια.... Του ρίχνει λάσπη, τον απειλεί. Όχι, δεν μπορώ να διαβάσω παρακάτω.

ΣΤΡΟΓΓΑΝΩΦ: Είναι απίστευτο! Ένα τέτοιο γράμμα να 'χει γραφτεί από έναν Ρώσο αριστοκράτη! Αχ, τι αιώνας! Τι ανηθικότητα! Καλέ μου βαρόνε, δεν ρίχνει το γάντι μόνο σε σας! Αφού γράφει έτσι στον αντιπρόσωπο του βασιλέα, ρίχνει το γάντι σε όλη την καλή κοινωνία. Είναι επαναστάτης. Ναι, βαρόνε, αυτό το γράμμα είναι επικίνδυνο.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Αχ, τι να κάνω; Εγώ, ο εκπρόσωπος του βασιλιά, πρέπει να τον καλέσω σε μονομαχία; Κόμη, είμαι χαμένος. Συμβουλέψτε με! Να τον καλέσω;

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Ω, όχι.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Τα 'χει βάλει μαζί μας ο μανιακός! Ο Ζωρζ δεν του 'χει δώσει καμιά αφορμή!

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Μετά από ένα τέτοιο γράμμα, δεν έχει καμιά σημασία αν έδωσε αφορμή ο βαρόνος Νταντές. Όμως δεν γίνεται να μονομαχήσετε μαζί του. Θα πουν πως ο βαρόνος Νταντές έστειλε τον πατέρα του....

ΝΤΑΝΤΕΣ: Τι μπορούν να πουν για μένα;

ΣΤΡΟΓΓΑΝΟΦ: Νομίζω πως δεν θα τους αφήσουμε να πουν τίποτα (στον Χέκκερεν) Πρέπει να του γράψετε πως τον καλεί σε μονομαχία ο βαρόνος Νταντές. Μπορείτε να προσθέσετε πως θα τον μάθετε να φέρετε με σεβασμό στο αξίωμα σας.

ΝΤΑΝΤΕΣ: Έτσι θα γίνει.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ναι, έτσι θα γίνει. Σας ευχαριστώ θερμά, κόμη! Λυπάμαι που αυτή η υπόθεση μονοπώλησε το ενδιαφέρον σας. Όμως σας ικετεύω να κατανοήσετε όλο το βάρος της προσβολής που μας έγινε. Πάμε, κόμη, το τραπέζι είναι έτοιμο. (φεύγει με τον Στρόγγανοφ)

Ο Νταντές μένει μόνος. Ξαφνικά ρίχνει το κουτί στο πάτωμα και αυτό κάνει ένα ήχο σαν να αναστενάζει. Παίρνει το όπλο και πυροβολεί τον πίνακα, χωρίς να στοχεύει. Μπαίνει τρέχοντας ο Χέκκερεν.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Τι είναι αυτά που κάνεις; Αχ, η καρδιά μου....

Ο Νταντές φεύγει αμίλητος. Σκοτάδι.

Απ' το σκοτάδι εμφανίζεται ένας βαθυκόκκινος χειμωνιάτικος ήλιος στη δύση του. Μικρά ρυάκια κυλούν μέσα στο χιόνι. Γέφυρα Γκορμπάτι. Ησυχία. Δεν υπάρχει άνθρωπος. Μετά από λίγο αρχίζει να ανεβαίνει στη γέφυρα ο Χέκκερεν. Είναι αναστατωμένος, κάτι ψάχνει με το βλέμμα πέρα μακριά. Τη στιγμή που ετοιμάζεται να ξεκινήσει να περπατά, ακούγεται ένας πυροβολισμός από μακριά. Ο Χέκκερεν μένει ακίνητος κι αρπάζεται απ' τα κάγγελα. Παύση. Ακούγεται και δεύτερος πυροβολισμός.

Ο Χέκκερεν μένει εντελώς ακίνητος. Παύση.

Ο Νταντές ανεβαίνει τη γέφυρα. Έχει ριγμένη τη χλαίνη του στον ένα ώμο και σέρνει τα βήματά του. Η ρεντικότα του είναι ματωμένη και πασπαλισμένη με χιόνι. Το μανίκι είναι σκισμένο και το χέρι του τυλιγμένο με ένα ματωμένο μαντήλι.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Θεέ μου, Θεέ μου! Σε ευχαριστώ! (κάνει το σταυρό του)
Στηρίξου πάνω μου. Το μαντήλι, το μαντήλι είναι...

ΝΤΑΝΤΕΣ: Όχι (κρατιέται απ' τα κάγκελα, φτύνει αίμα)

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Σε πλήγωσε, σε πλήγωσε στο στήθος;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Είχε καλό σημάδι... όμως ήταν άτυχος....

Ανεβαίνει στη γέφυρα ο Ντάνζας.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Δικιά σας είναι η άμαξα;

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ναι, ναι.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Παραχωρήστε την στον αντίπαλο.

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: Ω, ναι, ναι.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Αμαξά! Εσύ στην άμαξα! Πήγαινε κάτω, πάει ο δρόμος! Τι με κοιτάζεις με γουρλωμένα μάτια, ανόητε! Πήγαινε κάτω, στο ξέφωτο (φεύγει)

ΧΕΚΚΕΡΕΝ: (σιγά) Και ο άλλος;

ΝΤΑΝΤΕΣ: Δε θα ξαναγράψει ποτέ πια.

Σκοτάδι

Αργά το απόγευμα. Διαμέρισμα του Πούσκιν. Ο Νικήτα κάθεται στην πολυθρόνα, δίπλα στο τζάκι του γραφείου. Φοράει γυαλιά και κρατάει ένα τετράδιο.

ΝΙΚΗΤΑ: (διαβάζει) «Στον κόσμο δεν υπάρχει ευτυχία...» Αχ, που να τη βρούμε την ευτυχία... «όμως υπάρχει η θέληση κι η ηρεμία» Τις νύχτες δεν κοιμάται, που να τη βρει την ηρεμία! «Καιρό τώρα, ο δούλος εγώ, σκέφτηκα να το σκάσω, να χαθώ...» Που να το σκάσει; Τι σκέφτηκε να κάνει; «Καιρό τώρα, ο δούλος εγώ, σκέφτηκα να το σκάσω να χαθώ...» Δε μπορώ να καταλάβω!

ΜΠΙΤΚΟΦ: (μπαίνει) Σε τόπο όμορφο και φωτεινό. Γεια σου, Νικήτα Αντρέγιεβιτς.

ΝΙΚΗΤΑ: Από πού το ξέρεις;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Χθες με κάλεσαν στο σπίτι του Ζουκόφσκι, στο μέγαρο Σεπελέφσκι, να επιδιορθώσω το τηλεσκόπιο του. Οι καλεσμένοι διάβαζαν αυτό ακριβώς το ποίημα.

ΝΙΚΗΤΑ: Ναι, και;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τους άρεσε. Είπαν πως έχει βάθος.

ΝΙΚΗΤΑ: Ότι έχει βάθος, έχει...

ΜΠΙΤΚΟΦ: Και που είναι ο κύριος σου;

ΝΙΚΗΤΑ: Πήγε μαζί με τον Ντάνζας μια βόλτα, φαντάζομαι στα βουνά.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Γιατί με τον Ντάνζας; Με τον συνταγματάρχη; Γιατί δεν έχουν έρθει ακόμα;

ΝΙΚΗΤΑ: Περίεργος είσαι σήμερα. Έχεις πει;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Το λέω επειδή άργησε. Είναι ώρα για το γεύμα.

ΝΙΚΗΤΑ: Κι εσένα τι σε νοιάζει; Σ' έχει καλέσει για φαγητό;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Θεωρώ πως μια ορντινάντσα οφείλει να ξέρει τα πάντα για τον κύριο της.

ΝΙΚΗΤΑ: Καλύτερα να πας στο γραφείο να δεις το ρολόι. Τι στο καλό έφτιαξες. Μόλις πάει η ώρα μία, χτυπάει δεκατρείς φορές.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Θα το δούμε. Θα τον φτιάξουμε τον μηχανισμό (μπαίνει μέσα στο γραφείο)

Ακούγεται το κουδούνι. Μπαίνει ο Ζουκόφσκι απ' την τραπεζαρία.

ΝΙΚΗΤΑ: Παρακαλώ, περάστε, εξοχότατε.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Πως; Πήγε βόλτα; Δηλαδή δεν είναι σπίτι;

ΝΙΚΗΤΑ: Μόνο η Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα είναι εδώ. Τα παιδιά με την νταντά τους είναι στην πριγκίπισσας...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Μα τι πράγματα είναι αυτά;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (μπαίνει) Αγαπημένε μου φίλε! Χαίρεται, Βασίλι Αντρέγιεβιτς!

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Χαίρεται, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα. Επιτρέψτε μου να σας ρωτήσω, τι πράγματα είναι αυτά; Δεν είμαι κανένα μικρό παιδί, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Μα γιατί είστε αναστατωμένος, Βασίλι Αντρέγιεβιτς; Καθίστε! Πως είναι η υγεία σας;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ma sante est gatee par les attaques de nerfs (έχω νευρικές κρίσεις) Και για όλα φταίει αυτός!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Μα τι συνέβη;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω! Εχθές έτρεχε σαν τρελός με την άμαξα και φώναζε κάτω απ' το σπίτι μου πως δεν προλαβαίνει να ανέβει και με παρακάλεσε να έρθω σήμερα εδώ κι εγώ παράτησα τα πάντα κι έτρεξα την ώρα που μου' χε πει κι αυτός, άκουσον-άκουσον, έχει πάει βόλτα!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Αχ, συγχωρήστε τον, σας παρακαλώ, σίγουρα έγινε κάποιο μπέρδεμα. Αλήθεια, θα' πρεπε να σας φιλήσω για όσα έχετε κάνει γι' αυτόν.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Δε χρειάζομαι φιλιά... Συγνώμη, παραφέρθηκα.... Θα τον απαρνηθώ στον αιώνα τον άπαντα! Και για ποιο λόγο προσπαθώ να τον βοηθήσω, επιτρέψτε μου να σας ρωτήσω; Μόλις πάω να φτιάξω τα πράγματα, κατευθείαν κάνει τη ζημιά του!... Μου φαίνεται πως μια χαρά τον προίκισε η φύση με μυαλό, δεν ξέρω αν έχει χαζέψει τώρα στο τέλος!... Πραγματικά θέλει ένα γερό χέρι ξύλο!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Μα τι συνέβη, Βασίλι Αντρέγιεβιτς;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Συμβαίνει πως ο τσάρος έχει θυμώσει μαζί του, να τι συμβαίνει! Επιτρέψτε μου: πριν από τρεις μέρες στο χορό του αυτοκράτορα...Τι να πει κανείς, τι να πει; Είχα γίνει κατακόκκινος απ' την ντροπή μου! Επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω, στεκόταν στη μέση του χορού φορώντας φράκο και ένα άθλιο μαύρο παντελόνι!....

Με συγχωρείτε, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα.... Νικήτα!

Μπαίνει ο Νικήτα

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Τι έδωσες στον κύριο σου να φορέσει στο χορό προχθές;

ΝΙΚΗΤΑ: Το φράκο του.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Έπρεπε να του δώσεις τη στολή του.

ΝΙΚΗΤΑ: Μου είπε πως δεν του αρέσει η στολή.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Δε με νοιάζει τι του αρέσει και τι όχι! Κι αν σου έλεγε να του δώσεις τη ρόμπα του, θα του την έδινες; Αυτό είναι δική σου δουλειά, Νικήτα. Πήγαινε, πήγαινε.

ΝΙΚΗΤΑ: Ωχ, στενοχώριες... (φεύγει)

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Σκανδαλώδες! Δεν αρέσουν στον αυτοκράτορα τα φράκα, δεν τα αντέχει. Δεν έχει κανένα δικαίωμα να φοράει φράκο. Επιβάλλεται να

φοράει στολή σύμφωνα με το αξίωμα του! Είναι πρόστυχο, ανήθικο!... Και δεν είναι μόνο το φράκο, ξανάρχισε να λέει πως θέλει να αποστρατευτεί. Βρήκε την εποχή! Αφού είναι χωρίς δουλειά, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα! Που είναι η ιστορία που υποσχέθηκε να γράψει;... Και σαν να μην έφτανε αυτό, ξανάρχισαν να μιλάνε για κάποια ποιήματα του! Θυμάστε τι συνέβη τότε;.... Κι έχει αρκετούς καλοθελητές για να τα ψιθυρίσουν όλα εκεί που πρέπει!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Είναι φοβερά αυτά που λέτε, Βασίλι Αντρέγιεβιτς! Όμως είναι τόσο αναστατωμένος, τόσο άρρωστος τον τελευταίο καιρό... Καμιά φορά κλείνω τα μάτια και νομίζω πως πέφτουμε στο κενό... Όλα έχουν μπερδευτεί.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Να τα ξεμπερδέψετε πρέπει, αγαπητή μου. Ο τσάρος μας έχει χρυσή καρδιά, όμως δεν πρέπει να το παρακάνουμε μαζί του. Ακούστε, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα, πρέπει να μιλήσετε με την Νατάλια Νικολάγιεβνα.... Αν απομακρυνθεί απ' τον αυτοκράτορα, δεν υπάρχει μετά γυρισμός!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Πως μπορούμε να σας ευχαριστήσουμε, Βασίλι Αντρέγιεβιτς;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Δε χρειάζεται να μ' ευχαριστήσετε! Δεν είμαι νταντά του! Κάνεις βλακείες; Κάνε, κάνε όσες θες, μόνο τον εαυτό σου βλάπτεις!... Αντίο, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Αχ, όχι, όχι. Μη φύγετε! Μείνετε! Περιμένετε τον, όπου να'ναι θα' ρθει, οπωσδήποτε θα' ρθει....

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Δεν έχω καμιά επιθυμία να τον δω, εξάλλου δεν έχω και χρόνο.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΦ: Μη θυμώνετε, λυπηθείτε τον, θα αλλάξει...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Φτάνει, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα. Δεν πιστεύω πια κάτι τέτοιο (πηγαίνει προς την πόρτα, βλέπει πάνω στο πιάνο μια στοίβα με βιβλία) Δεν το' χω ξαναδεί αυτό, καινούριος Ονέγκιν; Ωραία!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Σήμερα το φέρανε απ' το τυπογραφείο.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ωραία, πολύ ωραία...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Καθόμουν και μάντευα το μέλλον μ' αυτό το βιβλίο λίγο πριν έρθετε.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Πως μαντεύουν με βιβλία; Μαντέψτε και το δικό μου μέλλον.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Πέστε μου μια, οποιαδήποτε σελίδα.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Εκατόν σαράντα τέσσερα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τώρα πέστε μου έναν στίχο.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ας πούμε τον δέκατο πέμπτο.

Ο Μπιτκόφ εμφανίζεται στο τζάκι του γραφείου

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: (διαβάζει) «Νέες ζητώ επιθυμίες...»

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Είναι αυτό που διάλεξα; Σωστά...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: «καινούρια θλίψη με κρατά...»

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Σωστά, σωστά...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: «...όμως δεν έχουνε ελπίδα...»

ΜΠΙΤΚΟΦ: (ψιθυριστά) «Και η παλιά θλίψη πονά.» (χώνεται μες στο γραφείο)

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ε;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: «Και η παλιά θλίψη πονά»

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αχ, αχ!... Πως καταφέρνει να ξεγυμνώνει τη σκέψη του! Και πόσο εύκολα βρίσκει ζωντανές λέξεις για να την ντύσουν. Έχει φτερά, φτερά! Ω, ολάνθιστο ταλέντο.... Αχάριστε ηλίθιε! Ξύλο θέλει, ξύλο!

Αρχίζει να σκοτεινιάζει.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τώρα κάντε το εσείς σε μένα.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Σελίδα;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Εκατόν τριάντα εννιά.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Και στίχος;

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Πάλι τον δεκαπέντε.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: (διαβάζει) «Ωραία είναι με ένα επίγραμμα σκληρό, να εξαγριώνεις τον άτυχο σου εχθρό....»

Εμφανίζεται η Πούσκινα στην πόρτα.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Όχι, όχι, δεν είναι αυτό... «Ωραία είναι με ένα επίγραμμα σκληρό, να εξαγριώνεις τον άτυχο σου εχθρό... όμως καλύτερα ακόμα αν του ετοιμάζεις τάφο θαλερό...» Δεν το βρήκατε, Αλεξάντρα Νικολάγιεβνα. Α, ζητώ συγγνώμη, Νατάλια Νικολάγιεβνα! Κάνουμε φασαρία, φασαρία, διαβάζουμε ποιήματα...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Καλησπέρα, Βασίλι Αντρέγιεβιτς, χαίρομαι που σας βλέπω. Διαβάστε όσο θέλετε, ποτέ δεν παρακολουθώ όταν διαβάζουν ποιήματα. Φυσικά, τα δικά σας εξαιρούνται...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Νατάλια Νικολάγιεβνα, ντροπή!...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Εκτός απ' τα δικά σας, Βασίλι Αντρέγιεβιτς. Η τελευταία σας μπαλάντα ήταν πραγματικά απολαυστική.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Δεν ακούω, δεν ακούω...

Απ' το γραφείο ακούγονται οι χτύποι του ρολογιού

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ωχ, Θεέ μου! Πρέπει να πάω στο διάδοχο... Αντίο, κυρία μου, νιώθω πως το παράκανα με την κουβέντα....

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μείνετε να φάμε μαζί.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ευχαριστώ, όμως δεν μπορώ. Αντίο κυρίες μου! Μιλήστε μαζί του! Δε χρειάζεται να με συνοδέψετε.

ΣΚΟΤΕΙΝΙΑΖΕΙ

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τάσα, ο Βασίλι Αντρέγιεβιτς ήρθε να μας ενημερώσει πως ο τσάρος θύμωσε με το φράκο του Αλεξάντρ.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πόσο τα βαριέμαι όλα αυτά! Τον είχα προειδοποιήσει.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Τι σου συμβαίνει;

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Άφησε με.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δε μπορώ να σε καταλάβω. Μα δε βλέπεις πως όλα αυτά συμβαίνουν γιατί είναι δυστυχημένος; Κι εσύ αδιαφορείς σαν να μην καταλαβαίνεις πως όλα αυτά θα οδηγήσουν ολόκληρη την οικογένεια στη δυστυχία.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Γιατί κανείς δεν ρωτάει και μένα αν είμαι ευτυχισμένη; Όλοι απαιτούν από εμένα! Μήπως με έχει λυπηθεί κανείς εμένα ποτέ; Τι θέλουν από μένα; Του γέννησα παιδιά και το μόνο που ακούω σ' όλη μου τη ζωή είναι ποιήματα, ποιήματα.... Διαβάστε όσα ποιήματα θέλετε! Είστε όλοι ευτυχισμένοι! Και ο Ζουκόφσκι και ο Νικήτα κι εσύ.... Αφήστε με στην ησυχία μου όλοι!

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δε θα' χουμε καλά ξεμπερδέματα, δε θα' χουμε! Το βλέπω... δεν τον αγαπάς.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Δε μπορώ να δώσω περισσότερη αγάπη. Αυτή έχω.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ξέρω ποιες είναι οι σκέψεις σου και λυπάμαι για το σπίτι μας.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Αφού τα ξέρεις όλα, ξέρε τα!

Παύση

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Μάθε τότε επίσης πως σήμερα είχαμε κανονίσει να συναντηθούμε και δεν ήρθε. Και βαριέμαι.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Να τι δρόμο τραβάς!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Κι εσένα τι σε νοιάζει; Μήπως θα μείνει μόνος του; Τον φλερτάρεις συνεχώς κι εγώ κάνω πως δεν καταλαβαίνω...

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Έχεις τρελαθεί εντελώς; Μην ξανατολμήσεις να μιλήσεις έτσι! Τον λυπάμαι, όλοι τον έχουν παρατήσει!...

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Για κοίταξε με στα μάτια...

ΝΙΚΗΤΑ: (στην πόρτα) Ο συνταγματάρχης Ντάνζα παρακαλεί να τον δεχτείτε.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πες του όχι, δεν μπορώ να τον δεχτώ.

ΝΤΑΝΖΑΣ: (μπαίνει φορώντας τη χλαίνη του) Με συγχωρείτε αλλά πρέπει να με δεχτείτε. Έφερα τον Αλεξάντρ Σεργκέγιεβιτς, είναι χτυπημένος. (Στον Νικήτα) Τι στέκεις; Βοήθα με να τον φέρω μέσα, μόνο με προσοχή.

ΝΙΚΗΤΑ: Χριστός και Παναγία.... Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα, τι συμφορά μας βρήκε!

ΝΤΑΝΖΑΣ: Μη φωνάζεις. Προσεκτικά.

Ο Νικήτα βγαίνει τρέχοντας

ΝΤΑΝΖΑΣ: Πέστε τους να φέρουν κεριά.

Η Πούσκινα κάθεται ακίνητη

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Κεριά, κεριά!

Ο Μπιτκόφ εμφανίζεται στην πόρτα του γραφείου κρατώντας ένα κηροπήγιο.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Τρέξε, πήγαινε να τον βοηθήσεις.

Ο Μπιτκόφ τρέχει μαζί με το κηροπήγιο.

Απ' την εσωτερική πόρτα εμφανίζεται η καμαριέρα κρατώντας ένα κερί. Ο Μπιτκόφ κρατώντας το κηροπήγιο επιστρέφει στο γραφείο. Μια ομάδα ανθρώπων κουβαλά τον Πούσκιν στο γραφείο και ο Ντάνζας κλείνει την πόρτα του γραφείου.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πούσκιν! Τι έπαθες;

ΝΤΑΝΖΑΣ: Όχι, όχι, μην μπείτε, σας παρακαλώ. Δε θέλει να μπείτε πριν τον επιδέσουν. Μη φωνάζετε, τον αναστατώνετε (στην Γκοντσαρόβα) Πηγαίνετε την στο δωμάτιο της τώρα.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: (πέφτει στα γόνατα, μπροστά στον Ντάνζας) Δε φταίω εγώ! Τ' ορκίζομαι, δε φταίω.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Ηρεμήστε, ηρεμήστε. Πάρτε την.

Η Γκοντσαρόβα και η καμαριέρα παίρνουν την Πούσκινα στο εσωτερικό του σπιτιού. Ο Μπιτκόφ βγαίνει τρέχοντας απ' το γραφείο και κλείνει την πόρτα πίσω του. Ο Ντάνζας βγάζει χρήματα από την τσέπη του.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Πήγαινε στην οδό Μιλιόνι, μην αρχίσεις τα παζάρια με τον αμαξά και τρέξε στον γιατρού Άρεντ! Τον ξέρεις; Φέρε τον αμέσως εδώ. Αν δεν τον πετύχεις σπίτι, πάρε τον πρώτο γιατρό που θα βρεις και φέρε τον αμέσως εδώ!

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τα κατάλαβα όλα! Στις διαταγές σας, άρχοντά μου.

Από το δρόμο ακούγεται εύθυμη στρατιωτική μουσική.

Ο Μπιτκόφ τρέχει στο παράθυρο.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Αχ, Θεέ μου! Περνάει η φρουρά.... Δε θα μ' αφήσουνε να περάσω. Θα πάω από την σκάλα υπηρεσίας.... (βγαίνει τρέχοντας)

Εμφανίζεται η Γκοντσαρόβα

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Ο Νταντές το έκανε:... Πέστε την αλήθεια, πώς είναι;

ΝΤΑΝΤΖΑΣ: Είναι θανάσιμα χτυπημένος.

Σκοτάδι

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Νύχτα. Το καθιστικό των Πούσκιν. Οι καθρέπτες είναι σκεπασμένοι. Ένα μπαούλο. Άχυρο. Ένας μικρός καναπές. Πάνω στον καναπέ, κοιμάται με τα ρούχα του ο Ντάνζας. Όλες οι πόρτες είναι κλειστές. Από το δρόμο ακούγονται αραιά και που οι φωνές του συγκεντρωμένου πλήθους. Από το γραφείο βγαίνει σιγά—σιγά ο Ζουκόφσκι. Κρατάει ένα κερί, βουλοκέρι και μια σφραγίδα. Ακουμπά το κερί στο πιάνο, πλησιάζει το παράθυρο και κοιτάζει έξω.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Αχ, αχ, αχ...

ΝΤΑΝΖΑΣ: Ε; (ανακάθεται) Είδα στον ύπνο μου πως ήμουν στο κρατητήριο. Θα βγει αληθινό το όνειρο μου.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Κωνσταντίν Κάρλοβιτς, θα παρακαλέσω για σας τον αυτοκράτορα.

ΝΤΑΝΖΑΣ: Σας ευχαριστώ, όμως μην το προσπαθήσετε καν. Θα δικαστώ σύμφωνα με τον νόμο (αγγίζει τις επωμίδες του) Αντίο. Αντίο τάγματα και φρουρές, αντίο βουνά του Καυκάσου!

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ρίξτε μια ματιά τι γίνεται έξω! Το πλήθος όλο και μεγαλώνει. Ποιος το περίμενε;

ΝΤΑΝΖΑΣ: Τους είδα ήδη.

Απ' τα εσωτερικά δωμάτια βγαίνει η Πούσκινα ακολουθούμενη από την
καμαριέρα της.

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ: Κυρία, μου επιτρέπετε να πάω στο δωμάτιο μου... Κυρία,
σας παρακαλώ....

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πήγαινε.

Η Καμαριέρα φεύγει. Η Πούσκινα πλησιάζει την πόρτα του γραφείου.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πούσκιν, μπορώ να μπω;

ΝΤΑΝΖΑΣ: Σας παρακαλώ!...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: (της κλείνει το δρόμο) Νατάλια Νικολάγιεβνα, ελάτε στα
συγκαλά σας!

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Βλακείες! Η πληγή του δεν είναι επικίνδυνη...θα ζήσει.... Πρέπει
να του δώσουμε κι άλλο όπιο για να μην πονάει... και μετά θα φύγουμε όλοι
μαζί για το Πολοτνιάνι Ζαβόντ...πότε θα μαζέψουν τα πράγματα, επιτέλους;...
«Ωραία είναι μ' ένα επίγραμμα σκληρό, να εξαγριώσεις τον άτυχο σου
εχθρό....Ωραία είναι....ωραία... στα κρυφά» Το ξέχασα, όλα τα ξέχασα....
Πούσκιν, πες τους να μ' αφήσουν να μπω!

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Νατάλια Νικολάγιεβνα!...

ΝΤΑΝΖΑΣ: (απ' την πόρτα της τραπεζαρίας) Βλαντίμιρ Ιβάνοβιτς! Ο
δόκτωρ Ντάλ!

Μπαίνει ο Νταλ

ΝΤΑΝΖΑΣ: Βοηθήστε μας.

ΝΤΑΛ: Νατάλια Νικολάγιεβνα, δε χρειάζεται να περιμένετε εδώ... (παίρνει ένα μπουκαλάκι απ' το πιάνο, ρίχνει λίγες σταγόνες στο ποτήρι) Πιείτε το, σας παρακαλώ.

Η Πούσκινα κάνει πέρα το ποτήρι.

ΝΤΑΛ: Μην το κάνετε αυτό. Θα νιώσετε καλύτερα.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Κανείς δεν με ακούει. Πρέπει να σας μιλήσω.

ΝΤΑΛ: Πέστε μου.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πονάει;

ΝΤΑΛ: Όχι, δεν πονάει πια.

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: Πως τολμάτε να με φοβίζετε! Αυτό είναι απαίσιο!... Είστε γιατρός; Βοηθήστε τον! Δεν είστε γιατρός, είστε παραμυθάς, γράφετε παραμύθια.... Κι εγώ δεν έχω ανάγκη τα παραμύθια σας.... Σώστε τον! (στον Ντάνζας) Κι εσείς!... Εσείς τον πήγατε εκεί...

ΝΤΑΛ: Ελάτε μαζί μου, θα σας βοηθήσω.

Η καμαριέρα πιάνει απ' το χέρι την Πούσκινα

ΠΟΥΣΚΙΝΑ: «Ωραία είναι με ένα επίγραμμα σκληρό...» Όλα τα ξέχασα.... Δεν την πιστεύω την Αλεξάντρα.

Ο Νταλ και η καμαριέρα συνοδεύουν την Πούσκινα. Παύση.

ΝΤΑΝΤΖΑΣ: Τι ήταν αυτό που μου είπε!...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Κωνσταντίν Κάρλοβιτς, πως είναι δυνατόν να δίνετε σημασία σ' αυτά που λέει; Η γυναίκα είναι διαλυμένη... Τώρα όλοι θα την ρίξουν στα θηρία, στα θηρία...

ΝΤΑΝΖΑΣ: Δε θα μου ξέφευγε! Θα τον καλούσα σε μονομαχία. Όμως δεν μου το επέτρεψε!... Και πώς να τον καλέσω, αφού αύριο θα με φυλακίσουν.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Τι είναι αυτά που λέτε; Θέλετε να κάνετε τα πράγματα χειρότερα; Τέλειωσαν όλα, Κωνσταντίν Κάρλοβιτς...

Από τις κλειστές πόρτες φτάνουν οι φωνές μιας χορωδίας. Ο Ντάνζας βγαίνει στην τραπεζαρία και κλείνει πίσω του την πόρτα. Απ' το εσωτερικό του σπιτιού βγαίνει η Γκοντσαρόβα και πλησιάζει το παράθυρο.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Δεν μπορεί να δει πόσοι συγκεντρώθηκαν γι' αυτόν.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Όχι, το βλέπει, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα.

ΓΚΟΝΤΣΑΡΟΒΑ: Βασίλι Αντρέγιεβιτς, δεν μπορώ να μείνω κοντά της. Θα φορέσω το παλτό μου και θα βγω στους δρόμους. Δεν αντέχω.... Δεν μπορώ να μείνω εδώ.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Μην ακούτε αυτή τη φωνή που σας καλεί να φύγετε, είναι μια σκοτεινή φωνή, Αλεξάνδρα Νικολάγιεβνα. Πως μπορείτε να την παρατήσετε; Να την λυπάστε πρέπει, θα πέσουν όλοι πάνω της να την φάνε.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Σας εξορκίζω, πηγαίνετε μέσα.

Η Γκοντσαρόβα φεύγει

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Και τι κατάφερες;... (ακούει τη χορωδία) Ναι, σκόνη και στάχτη... (κάθεται, βγάζει το μπλοκάκι του, παίρνει την πένα απ' το πιάνο, κάτι γράφει)... δεν έλαμπε το αστραφτερό μυαλό... (ψιθυρίζει μόνος του)... αυτήν την ώρα σαν όραμα ξεπήδησε... κι ήθελα να ρωτήσω τι βλέπεις;...

Μπαίνει ο Ντούμπελτ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Χαίρεται, Βασίλι Αντρέγιεβιτς.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Χαίρεται, στρατηγέ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ετοιμαζόσαστε να σφραγίσετε το γραφείο;

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ναι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Θα σας ζητήσω να περιμένετε λίγο, θα μπω στο γραφείο και μετά θα βάλουμε τη σφραγίδα της αστυνομίας.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Μα πως, στρατηγέ; Ο αυτοκράτορας με επιφόρτισε να σφραγίσω εγώ το δωμάτιο και να μαζέψω όλα τα χαρτιά...δε καταλαβαίνω... πρέπει να μαζέψω τα χαρτιά μόνος μου.... Για ποιο λόγο να βάλετε και δεύτερη σφραγίδα;

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τι συμβαίνει, Βασίλι Αντρέγιεβιτς, θα έλεγε κανείς πως δε θέλετε να μπει η σφραγίδα της αστυνομίας δίπλα στη δική σας.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Με συγχωρείτε, αλλά...

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Τα χαρτιά πρέπει να παραδοθούν στον κόμη Μπέγκεντορφ για να τα διαβάσει.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Μα πως; Είναι γράμματα απλών πολιτών! Συγχωρείστε με, αλλά θα με πουν καταδότη! Προσβάλλεται το μοναδικό πράγμα που με κάνει περήφανο, το καλό μου όνομα... Θα το αναφέρω στην αυτού μεγαλειότητα.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ειλικρινά νομίζετε πως η αστυνομία δρα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του αυτοκράτορα; Πιστεύετε πως θα τολμήσει κανείς να σας πει καταδότη; Αχ, Βασίλι Αντρέγιεβιτς!.. Πραγματικά πιστεύετε πως η κυβέρνηση παίρνει ένα τέτοιο μέτρο για να βλάψει τους πολίτες της; Δεν το κάνουμε για κακό, Βασίλι Αντρέγιεβιτς, να είστε σίγουρος! Ας πηγαίνουμε, ο χρόνος είναι πολύτιμος.

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Υπακούω.

Ο Ντούμπελτ με το κηροπήγιο μπαίνει στο γραφείο, μετά βγαίνει, δίνει το βουλοκέρι στον Ζουκόφσκι. Ο Ζουκόφσκι βάζει τη σφραγίδα.

Απ' το δρόμο ακούγεται φασαρία και ένα τζάμι που σπάει

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Έι...

Πίσω απ' τις κουρτίνες εμφανίζεται ο Μπιτκόφ

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Ποιος είσαι εσύ, αγαπητέ μου;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Είμαι ο ωρολογοποιός, εξοχότατε.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Πήγαινε να δεις τι έγινε στο δρόμο.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Στις διαταγές σας. (βγαίνει)

Ο Ντούμπελτ ετοιμάζεται να σφραγίσει την πόρτα του γραφείου

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Ποιος μπορούσε να περιμένει πως ο θάνατος του θα μάζευε τόσο κόσμο... εθνικό πένθος... Πιστεύω πως τουλάχιστον δέκα χιλιάδες άτομα πέρασαν σήμερα από εδώ.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Σύμφωνα με τις αναφορές, σήμερα πέρασαν από εδώ, σαράντα επτά χιλιάδες άτομα.

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: (μπαίνει) Εξοχότατε, κάποιιοι άρχισαν να φωνάζουν κάτω πως οι ξένοι γιατροί δεν κουράρουν σωστά τον κύριο Πούσκιν κι αυτή την ώρα

έβγαινε απ' το σπίτι ο γιατρός και κάποιος έριξε ένα τούβλο κι έσπασε το φανάρι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Αχά.

Ο Μπιτκόφ βγαίνει

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Αχ, ο όχλος, ο όχλος....

Η χορωδία ακούγεται πιο δυνατά. Ο Ντούμπελτ πλησιάζει την πόρτα που οδηγεί στο εσωτερικό του διαμερίσματος.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Περάστε, κύριοι.

Η πόρτα ανοίγει και βγαίνουν δέκα ένστολοι αξιωματικοί της αστυνομίας κρατώντας τα πηλήκια τους στο χέρι.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Έτοιμοι για την εκφορά, κύριοι. Ήλρχε Ρακέγιεφ, διευθύνετε την εκφορά. Εσάς, συνταγματάρχη, θα σας παρακαλέσω να μείνετε εδώ. Λάβετε τα μέτρα σας και βοηθήστε την κυρία Πούσκινα αν χρειαστεί.

Όλοι οι αστυνομικοί βγαίνουν εκτός από έναν που επιστρέφει στο εσωτερικό του σπιτιού.

ΝΤΟΥΜΠΕΛΤ: Κι εσείς, Βασίλι Αντρέγιεβιτς. Θα ήταν καλύτερο να μείνετε με την Νατάλια Νικολάγιεβνα, έτσι δεν είναι. Η καημένη χρειάζεται παρηγοριά...

ΖΟΥΚΟΦΣΚΙ: Όχι, θέλω να τον συνοδέψω. (βγαίνει)

Ο Ντούμπελτ μένει μόνος του. Φτιάχνει τις επωμίδες του.

Σκοτάδι.

Νύχτα στην οδό Μόικα. Τα φανάρια σκορπίζουν ένα αδύναμο φως. Τα παράθυρα του διαμερίσματος του Πούσκιν είναι φωτισμένα πίσω απ' τις κουρτίνες. Στην είσοδο της αυλής του σπιτιού έχει ησυχία, όμως από γύρω— γύρω φτάνουν οι φωνές του πλήθους. Η αστυνομία προσπαθεί να απωθήσει τον κόσμο. Ξαφνικά μια ομάδα φοιτητών προσπαθεί να σπάσει το μπλόκο και να μπει στην είσοδο της αυλής.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Απαγορεύεται, κύριοι φοιτητές! Πίσω! Απαγορεύεται η είσοδος!

Φωνές φοιτητών: «Τι πράγματα είναι αυτά;», «Γιατί δεν επιτρέπουν στους Ρώσους να προσκυνήσουν τον ποιητή τους;

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Πίσω! Ιβάνενκο, απώθησε τους! Απαγορεύεται! Απαγορεύεται η είσοδος στους φοιτητές!

Ξαφνικά από το πλήθος των φοιτητών ξεφεύγει ένας και σκαρφαλώνει στο φανάρι.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Συμπολίτες, ακούστε! (βγάζει ένα χαρτί, διαβάζει) «Δεν άντεξε η ψυχή του ποιητή, το βάρος της ντροπής, της καταισχύνης!...»

Οι φωνές στο πλήθος σβήνουν. Οι αστυνομικοί κατάπληκτοι μένουν ακίνητοι.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: «Το ανάστημα του ύψωσε αγέρωχα ενάντια στη γνώμη των πολλών... Μόνος, όπως πάντα, και νεκρός!»

Η ομάδα των φοιτητών: «Βγάλτε τα καπέλα σας»

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Κύριε! Τι είναι αυτά που κάνετε;

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: «Νεκρός! Προς τι τώρα τα δάκρυα, οι αναστεναγμοί και τα μεγάλα λόγια, τα σπουδαία!»

Ο αστυνομικός σφυρίζει

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Κατεβάστε τον απ' το φανάρι!

Στο πλήθος αναβρασμός. Μια γυναικεία φωνή: «Τον σκότωσαν!...»

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: «Εσείς δεν είστε που τον διώχνατε εχθές:...»

Σφύριγμα. Οι αστυνομικοί ορμάνε στο φανάρι. Το πλήθος φωνάζει. Κάποιος φωνάζει «Φύγε!»

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Τι τον κοιτάζετε; Πάρτε τον!

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: «Εσβησε σαν το κερί η θεία του ψυχή!...»

Τα λόγια του φοιτητή πνίγονται μέσα στις φωνές του πλήθους.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: «Κι ο δολοφόνος ψυχραιμα, χτύπησε γερά...» Δεν υπάρχει σωτηρία! (φεύγει τρέχοντας)

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Πιάστε τον!

Οι αστυνομικοί κυνηγούν τον φοιτητή. Τα παράθυρα στο διαμέρισμα του Πούσκιν αρχίζουν να σβήνουν σταδιακά. Την ίδια στιγμή στο δεύτερο φανάρι σκαρφαλώνει ένας αξιωματικός του στρατού.

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ: Συμπολίτες! Αυτό που ακούσαμε μόλις τώρα είναι αλήθεια! Η δολοφονία του Πούσκιν ήταν προμελετημένη! Αυτός ο χυδαίος φόνος ντρόπιασε ολόκληρο το έθνος!

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Σιωπή!

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ: Ο μεγάλος μας συμπολίτης δολοφονήθηκε επειδή τη χώρα μας την κυβερνούν με απολυταρχικό τρόπο ανάξια πρόσωπα που συμπεριφέρονται στο λαό σαν να είναι δούλοι!....

Ακούγονται σφυριχτρες αστυνομικών. Στην είσοδο της αυλής εμφανίζεται ο Ρακέγιεφ.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Συλλάβετε τον!

Εμφανίζονται κι άλλοι αστυνομικοί. Ο αξιωματικός χάνεται μέσα στο πλήθος, ταυτόχρονα ακούγεται ποδοβολητό αλόγων. Φωνές μέσα απ' το πλήθος: «Θα μας ποδοπατήσουν!...» Οι φωνές του πλήθους δυναμώνουν.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Κυκλώστε τους!

Η περιοχή γύρω απ' την είσοδο της αυλής αδειάζει. Όλα τα παράθυρα στο διαμέρισμα του Πούσκιν είναι σκοτεινά. Φωτίζεται η είσοδος της αυλής.

Ησυχία.

Μέσα απ' την αυλή ακούγεται ένα σιγανό, θλιμμένο τραγούδι, εμφανίζονται οι αξιωματικοί που κρατούν τον Πούσκιν, ο κόσμος κρατάει κεριά. Σκοτάδι. Το τραγούδι σιγά—σιγά γίνεται ο ήχος της χιονοθύελλας.

Νύχτα. Ένας ταχυδρομικός σταθμός. Είναι αναμμένο το τζάκι. Η γυναίκα του φύλακα κοιτάζει απ' το παράθυρο, προσπαθεί να δει μέσα στη χιονοθύελλα.

Από το παράθυρο φαίνεται το φως των φαναριών κι ακούγονται πνιχτές φωνές. Πρώτος μπαίνει ο φύλακας του σταθμού, κρατάει ένα φανάρι και κάνει τόπο να περάσουν ο Ρακέγιεφ και ο Αλεξάντρ Τουργκένιεφ. Η γυναίκα του φύλακα υποκλίνεται.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Είναι κανείς άλλος στο σταθμό;

Ο Τουργκένιεφ πλησιάζει τη φωτιά κι απλώνει τα χέρια του.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Κανείς, άρχοντα μου, κανείς.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Κι αυτή ποια είναι;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Η γυναίκα μου, άρχοντα μου, η σύζυγος μου!

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ: Τι είναι αυτό, τσάι;... Βάλτε μου ένα ποτήρι, για τ' όνομα του Θεού.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Βάλτε και σε μένα ένα και κάντε γρήγορα. Σε μια ώρα θα μας δώσεις καινούρια άλογα, θα αλλάξεις και τα ζώα της τρόικας.

Ο Τουργκένιεφ καίγεται με το τσάι

ΦΥΛΑΚΑΣ: Η τρόικα είναι δικιά σας;...

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Να μας την έχεις έτοιμη σε μια ώρα (παίρνει το ποτήρι, πίνει)

ΦΥΛΑΚΑΣ: Στις διαταγές σας, στις διαταγές σας.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Θα ξαπλώσουμε μια ώρα. Ακριβώς σε μια ώρα...έχεις ρολόι; Σε μια ώρα θα μας ξυπνήσεις. Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς, δεν είναι καλά να κοιμηθούμε μια ώρα;

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ: Ω, ναι, ναι, δε νιώθω ούτε τα χέρια μου, ούτε τα πόδια μου.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Αν έρθει κανείς, ξύπνα μας αμέσως και ενημέρωσε τον αστυνομικό.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Κατάλαβα, κατάλαβα, στις διαταγές σας.

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Κι εσύ, μητερούλα, σταμάτα να κοιτάς απ' το παράθυρο, δεν υπάρχει τίποτα το ενδιαφέρον έξω.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Εντάξει, εντάξει.... Στις διαταγές σας. Ελάτε να ξαπλώσετε εδώ που είναι καθαρά.

Η γυναίκα του φύλακα ανοίγει την πόρτα και περνάει στο δεύτερο δωμάτιο, ανάβει εκεί ένα κερί και ξαναγουρίζει. Ο Ρακέγιεφ και ο Τουργκένιεφ βγαίνουν.

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ: Ω, Θεέ μου!....

Κλείνουν την πόρτα πίσω τους.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Ποιον, ποιον κουβαλούν;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Αν ξανακοιτάξεις έξω, θα τις φας με το καμουτσίκι. Θα μας καταστρέψεις. Μόνο αυτό μας έλειπε! Δεν μπορούσαν να πάνε από άλλο δρόμο; Αν ξανακοιτάξεις, θα σε.... Αυτοί δεν αστειεύονται!

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Λες και δεν έχω ξανακοιτάξει!....

Ο Φύλακας βγαίνει. Η γυναίκα του κοιτάζει απ' το παράθυρο. Η εξωτερική πόρτα ανοίγει, εμφανίζεται ο Πονομαριόφ, κοιτάζει προσεκτικά γύρω—γύρω κι έπειτα μπαίνει.

ΠΟΝΟΜΑΡΙΟΦ: Ξάπλωσαν;

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Ξάπλωσαν.

ΠΟΝΟΜΑΡΙΟΦ: Δώσε μου να πιω μια σταλίτσα, πάγωσαν τα κόκαλα μου.

Η γυναίκα του φύλακα του βάζει ένα ποτήρι βότκα, βγάζει κι ένα αγγουράκι τουρσί. Ο Πονομαριόφ πίνει τη βότκα, τρώει το αγγουράκι, τρίβει τα χέρια του.

ΠΟΝΟΜΑΡΙΟΦ: Βάλε μια δεύτερη.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: (του βάζει) Γιατί στέκεστε όρθιος; Καθίστε να ζεσταθείτε.

ΠΟΝΟΜΑΡΙΟΦ: Ναι, σιγά μη ζεσταθώ.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Και που πηγαίνετε με το καλό;

ΠΟΝΟΜΑΡΙΟΦ: Ωχ, όλες οι γυναίκες το ίδιο είναι! Σαν την Εύα.... (πίνει, της δίνει τα λεφτά και βγαίνει)

Η γυναίκα του φύλακα βάζει το μαντήλι της και ετοιμάζεται να βγει έξω, την ίδια ώρα εμφανίζεται στην πόρτα ο Μπιτκόφ. Φοράει γούννα, έχει δεμένο με ένα μαντήλι το κεφάλι του και φοράει καπέλο.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Κοιμήθηκαν; (αναστενάζει και πλησιάζει το παράθυρο)

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Παγώσατε;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τι ρωτάς; Δε βλέπεις τι γίνεται έξω; (κάθεται, λύνει το μαντήλι του) Είσαι η γυναίκα του φύλακα! Κατευθείαν το κατάλαβα. Πως σε λένε;

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Άννα Πετρόβνα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Πιάσε, Πετρόβνα, το μπουκάλι.

Η γυναίκα βάζει στο τραπέζι τη βότκα, το ψωμί και τα αγγουράκια. Ο Μπιτκόφ πίνει με όρεξη, βγάζει τη γούνα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Αχ, τι πράμα είναι αυτό; Παναγία μου.... Πενήντα πέντε βέρστια.... Αχ, με έμπλεξε...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Ποιος σε έμπλεξε;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Η μοίρα. (πίνει) Αυτό δεν είναι γούνα, είναι λεπτή σαν χαρτί. Είναι δυνατόν;

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Σε κανέναν! Σε κανέναν δε θα το πω, που να μου ξεραθεί η γλώσσα! Πες μου ποιον κουβαλάτε;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Δεν είναι δικιά σου δουλειά. Αυτές είναι δουλειές του κράτους.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Μα γιατί ταξιδεύετε χωρίς στάσεις; Θα παγώσετε.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Δε θα μας κλάψει κανείς κι αυτός πια δεν κρμώνει. (περπατάει στις μύτες των ποδιών, στέκει στην πόρτα, ακούει) Ροχαλίζουν, κρίμα! Πρέπει να τους ξυπνήσουμε σύντομα.

ΜΠΙΤΚΟΦ: Ε, ε, ε! Από μένα περιμένει να μάθει! Αυτό, θείτσα, δεν είναι δική σου δουλειά, είναι δική μας!

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τον πάμε στο Σβιατίε Γκόρι. Εκεί θα τον θάψουν κι εκεί θα μείνω κι εγώ να βρω την ηρεμία. «Αυτόν σε τόπο μακρινό κι εγώ θα ησυχάσω.» Πόσα ποιήματα διάβασα, που να τα πάρει ο διάβολος...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Μη με βασανίζετε, γιατί μιλάτε ακαταλαβίστικα...

ΜΠΙΤΚΟΦ: (πίνει, δείχνει ζαλισμένος) Ποιήματα έφτιαχνε... Αυτά του τα ποιήματα δεν έδιναν ησυχία ούτε στον ίδιο, ούτε στο κράτος, ούτε σε μένα, το δούλο του Θεού Στεπάν Ίλιτς... παντού τον ακολουθούσα.... Αλλά ήταν άτυχος... ότι και να' γραφε μόνο κακό του έκανε...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Γι' αυτό τον σκότωσαν;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Ε, ε, ε... Τι το' θελα κι εγώ να πιάσω κουβέντα με γυναίκα; Χαζή!

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Μα γιατί βρίζετε;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Πώς να μην βρίζω; Αλλά ίσως και να μην είσαι χαζή.... Δεν τον μισούσα, στο σταυρό που σου κάνω. Ένας άνθρωπος σαν όλους τους άλλους. Τα ποιήματα φταίνε για όλα. Τον ακολουθούσα παντού, τον κυνηγούσα ακόμα και με άμαξες. Αυτός έπαιρνε τη μια κι εγώ πηδούσα κατευθείαν στην άλλη! Ούτε που το υποψιαζόταν, στ' αλήθεια!

ΓΥΝΑΙΚΑ: Αφού όμως πέθανε, γιατί τον ακολουθείτε ακόμα;...

ΜΠΙΤΚΟΦ: Για να προλάβουμε τα χειρότερα!... Πέθανε! Μπορεί να πέθανε, αλλά βλέπεις, είναι κι η νύχτα κι η χιονοθύελλα, το πλήθος στους δρόμους και πρέπει να κάνουμε πενήντα βέρστια, πενήντα βέρστια!.... Ακούς εκεί, πέθανε! Εγώ φοβάμαι πως θα τον θάψουμε και πάλι δε θα καταφέρουμε τίποτα.... Μπορεί και πάλι να μην ηρεμήσουν τα πράγματα...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Μήπως είναι βρικόλακας;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Μπορεί να είναι και βρικόλακας.

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Κάτι με πονάει!... Βάλε μου κι άλλο. Κάτι με τρώει. Αχ, ναι, πέθανε δύσκολα. Βασανίστηκε! Του' ριξε την σφαίρα στην κοιλιά.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Αχ, αχ, αχ!

ΜΠΙΤΚΟΦ: Δάγκωνε τα χέρια του για να μη φωνάξει και τον ακούσει η γυναίκα του. Κι έπειτα σώπασε.

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Μόνο που, ορκίζομαι στο Θεό, εγώ δε φταίω για τίποτα! Δεν αποφασίζω εγώ, άλλοι κάνουν κουμάντο, εγώ είμαι ένα τίποτα.... Ποτέ δεν τον άφηναν μόνο του, όπου και να πήγαινε τον ακολουθούσα από πίσω.... Ούτε ένα βήμα δεν έμενα πίσω...όχι! Όμως αυτή τη μέρα με στείλανε αλλού, την Τετάρτη λέω.... Κατευθείαν το κατάλαβα. Έπρεπε να είναι μόνος! Έξυπνοι! Ήξεραν πως θα πάει εκεί που πρέπει. Επειδή ήρθε η ώρα του. Πήγε στο ποτάμι, εκεί τον περίμεναν.

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Εγώ δεν ήμουν εκεί!

Παύση

ΜΠΙΤΚΟΦ: Τώρα πια δε θα ξαναπάω ποτέ στο σπίτι τους. Το διαμέρισμα είναι άδειο, καθαρό...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Κι αυτός ο κύριος που είναι μαζί σας;...

ΜΠΙΤΚΟΦ: Είναι ο Αλεξάντρ Ιβάνοβιτς, ο κύριος Τουργκένιεφ, μας συνοδεύει. Κανέναν δεν άφησαν, μόνο αυτόν. Ο κύριος Τουργκένιεφ...

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Και ο γεροντάκος;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Ο υπηρέτης του.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Και γιατί δεν μπαίνει να ζεσταθεί;

ΜΠΙΤΚΟΦ: Δε θέλει. Του το 'παμε μια, του το 'παμε δυο, δε θέλει. Φυλάει σκοπιά, δεν φεύγει από δίπλα του. Θα του πάω λίγη βότκα (σηκώνεται) Αχ, χιονοθύελλα!... Το καλύτερο ποίημα που έγραψε: «...η θύελλα μαύρισε τον ουρανό, το χιόνι πέφτει σαν τρελό... η θύελλα ουρλιάζει σαν θεριό, η θύελλα κλαίει σαν παιδί μικρό» Ακούς; Αλήθεια, δεν κάνει σαν παιδί μικρό;... Τι σου οφείλω;

ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΥΛΑΚΑ: Ότι έχετε ευχαρίστηση.

ΜΠΙΤΚΟΦ: (αφήνει τα λεφτά στο τραπέζι με μια πλατιά χειρονομία) «Πότε πάνω στο κρεβάτι το άχυρο θροΐζει και πότε στο παράθυρο ο ξένος που...»

Μπαίνει ο φύλακας, πηγαίνει στην εσωτερική πόρτα, την χτυπάει

ΦΥΛΑΚΑΣ: Άρχοντα μου, ώρα να πηγαίνετε....

Εμφανίζεται στην πόρτα ο Ρακέγιεφ

ΡΑΚΕΓΙΕΦ: Ώρα να πηγαίνουμε!

ΑΥΛΑΙΑ

Μόσχα, 9 Σεπτεμβρίου 1935

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΟΥΛΓΚΑΚΟΦ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ
ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΟΥΛΓΚΑΚΟΦ

ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΟΡΦΗ
ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2023 ΣΕ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΦΑΡΣΑΡΗ ΚΑΙ ΔΙΑΝΕ
ΜΕΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΥΠΟ ΑΔΕΙΑ CREATIVE COMMONS
(BY-NC-ND) ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

